

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
ФІРМА «АСТАРТА-КИЇВ»**

**Консолідована фінансова звітність
за рік, що закінчився 31 грудня 2019**

ЗМІСТ

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН	4
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	5
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД	6
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ	7
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ	8
ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	9

Звіт незалежного аудитора

Учасникам ТОВ «Астарта-Київ»

Звіт про аудит консолідованої фінансової звітності

Наша думка

На нашу думку, консолідована фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, консолідований фінансовий стан материнського підприємства ТОВ «Астарта-Київ» (далі – Компанія) та його дочірніх підприємств (далі – Група) станом на 31 грудня 2019 року та його консолідовані фінансові результати та консолідований рух грошових коштів за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) і відповідає, в усіх суттєвих аспектах, вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо фінансової звітності.

Наш звіт аудитора відповідає нашому додатковому звіту для Аудиторського комітету від 30 червня 2020 року.

Предмет аудиту

Консолідована фінансова звітність Групи включає:

- консолідований звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2019 року;
- консолідований звіт про фінансові результати за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт сукупний дохід за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про власний капітал за рік, що закінчився на вказану дату; та
- примітки до консолідованої фінансової звітності, які включають опис основних принципів облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Наша відповідальність відповідно до цих стандартів описана далі у розділі *"Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності"* нашого звіту.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Незалежність

Ми є незалежними по відношенню до Групи відповідно до Кодексу етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичних вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», які стосуються нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в Україні. Ми виконали наші інші етичні обов'язки відповідно до цих вимог і Кодексу РМСЕБ.

Відповідно до всієї наявної у нас інформації, ми заявляємо, що ми не надавали неаудиторських послуг, які заборонені частиною 4 статті 6 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту – це питання, які, на нашу професійну думку, мали найбільше значення для нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Ці питання були розглянуті у контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та при формуванні нашої думки про цю звітність, і ми не висловлюємо окремої думки з цих питань.

Ключове питання аудиту

Які аудиторські процедури були виконані стосовно ключового питання аудиту

Зменшення корисності основних засобів

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітках 2 (d) та 5 до консолідованої фінансової звітності.

Протягом 2018 і 2019 років ринкові ціни на цукор демонстрували знижувальну динаміку. Тому ризик зменшення корисності основних засобів був визначений як високий в нашому плані аудиту.

Група щороку проводить оцінку зменшення корисності відповідно до вимог МСБО 36 «Зменшення корисності активів». Процес оцінки є вкрай суб'єктивним і ґрунтується на припущеннях, на які впливають ставка дисконтування, ціни реалізації, собівартість виробництва та інші компоненти прогнозних грошових потоків.

Група оцінила суму відшкодування основних засобів шляхом визначення вартості у використанні із застосуванням методу очікуваних дисконтованих грошових потоків. Ці грошові потоки були побудовані на основі бюджету на наступний рік, ухваленого Бюджетним комітетом, до складу якого входять Генеральний директор, Фінансовий директор, Виконавчий директор, Комерційний директор та Виробничий директор, і на подальші роки – на основі екстрапольованих прогнозів, побудованих з урахуванням прогнозів Світового банку щодо індексу споживчих цін та цін на цукор.

Враховуючи високу чутливість залишків основних засобів до змін у ключових припущеннях, а також суттєвість застосованих управлінських суджень, ми визначили це питання ключовим питанням аудиту.

Ми оцінили припущення та методологію, використані Групою під час щорічного тестування основних засобів на зменшення корисності. Наші аудиторські процедури включали тестування на основі історичних даних якості процесу складання бюджету та перевірку здатності управлінського персоналу формувати коректні оцінки.

Крім того, ми виконали критичний аналіз застосованих ключових припущень управлінського персоналу, до яких результати тесту на зменшення корисності є найбільш чутливими, а саме щодо ставок дисконтування, цін реалізації та собівартості виробництва.

В першу чергу ми порівняли ці припущення з історичними результатами діяльності Групи. Крім того, ми порівняли використані припущення з тими, що були включені до останнього бюджету, внутрішніх прогнозів та стратегічних управлінських планів, затверджених Бюджетним комітетом. Ми також проаналізували обґрунтованість цих ключових припущень шляхом порівняння зі світовими ринковими даними та останніми локальними економічними тенденціями і прогнозами для сегменту цукру.

У ході нашого аудиту ми залучили експертів з оцінки для надання нам допомоги в оцінці методології, застосованої Групою, використаних ставок дисконтування та їх відповідності загальноприйнятим стандартам оцінки та галузевій практиці.

Ми встановили, що оцінки та судження Групи, використані у процесі визначення зменшення корисності, підтверджуються наявними доказами, та не виявили суттєвих невідповідностей.

Ми перевірили математичну коректність розрахунків, загальну обґрунтованість результатів тесту на зменшення корисності та достатність здійснених Групою розкриттів інформації у Примітці 5 до консолідованої фінансової звітності.

Нами не було виявлено суттєвих невідповідностей.

Оцінка біологічних активів

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітках 2 (d) та 7 до консолідованої фінансової звітності.

Група оцінює біологічні активи (зернові та тварини на вирощуванні та відгодівлі) за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж відповідно до МСБО 41 «Сільське господарство» та МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості». Група має поточні біологічні активи, що складаються з озимих зернових, у сумі 425,6 мільйонів гривень та довгострокові біологічні активи, що складаються переважно з великої рогатої худоби, у сумі 792,9 мільйонів гривень.

Група оцінює справедливу вартість за вирахуванням витрат на продаж її біологічних активів на основі методу дисконтованих грошових потоків. Ця оцінка є суттєвою для нашого аудиту, оскільки процес оцінки є комплексним та передбачає застосування суджень. Нижче наведені ключові припущення, використані при підготовці прогнозу майбутніх грошових потоків (див. Примітку 7 до консолідованої фінансової звітності):

- очікувані врожаї;
- ціни;
- ставки дисконтування.

З огляду на відсутність активного ринку, він заснований на неспостережних даних, отриманих від внутрішніх експертів Групи у сфері сільського господарства, збуту та фінансової звітності, які накопичують цю інформацію на основі результатів діяльності минулих років та з відкритих джерел, тобто з прогнозів ринкових аналітиків та звітів галузевих експертів. Отже, по суті, прогноз є схильним до ризику суттєвого викривлення. Зважаючи на це, ми визначили оцінку біологічних активів ключовим питанням аудиту.

Поміж інших аудиторських процедур ми виконали оцінку облікової політики Групи та методології оцінки біологічних активів. Ми перевірили відповідність застосованих методів оцінки МСБО 41, МСФЗ 13 та міжнародним стандартам оцінки і галузевим нормам.

Ми оцінили компетентність, навички та досвід осіб, які провели оцінку, та перевірили їх кваліфікацію.

Ми провели критичний аналіз припущень управлінського персоналу на основі історичних даних (врожаїв) і, у відповідних випадках, зовнішніх параметрів (цін) та ринкових даних і дійшли висновку, що використані припущення знаходяться у прийнятному діапазоні.

Крім того, ми порівняли ці ключові припущення з припущеннями, які були використані у бюджеті на наступний рік, затвердженому Бюджетним комітетом, та історичними результатами діяльності та оцінили причини будь-яких змін.

Ми залучили наших експертів з оцінки для оцінки обґрунтованості та коректності ставок дисконтування.

Ми перевірили аналіз чутливості до зміни значних припущень для оцінки їх впливу на справедливу вартість за вирахуванням витрат на продаж біологічних активів, та переконались у достатності розкриття інформації щодо цього.

Ми проаналізували коректність відповідних розкриттів інформації, наведених у консолідованій фінансовій звітності (див. Примітку 7 до консолідованої фінансової звітності).

За результатами наших аудиторських процедур суттєвих викривлень або невідповідностей не виявлено.

Припущення, використані для розрахунку активів у формі права користування та зобов'язань з оренди при початковому визнанні та подальшій оцінці

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітках 2 (d) та 6 до консолідованої фінансової звітності.

Відповідно до актуальних тенденцій галузевої практики, платежі, здійснені Групою за оренду землі у орендодавців-фізичних осіб, являють собою змінні платежі, які залежать від ринкового індексу або ставки. Для визначення того, чи є платежі змінними і демонструють тенденцію до змін відповідно до змін ринкових ставок, застосовуються судження.

Оцінка оренди є суттєвою для нашого аудиту, оскільки відповідні баланси є значними, облік передбачає вибір облікових політик, впровадження процесу ідентифікації та обробки всіх релевантних даних, пов'язаних з орендою, є складним, а оцінка активу у формі права користування та зобов'язання з оренди основана на таких суттєвих припущеннях, як ставки дисконтування та строки оренди, включаючи опціони на дострокове припинення та подовження оренди.

Таким чином, ми вважаємо припущення, використані для розрахунку активів у формі права користування та зобов'язань з оренди при початковому визнанні та подальшій оцінці, ключовим питанням аудиту.

Наші аудиторські процедури включали, поміж іншого, оцінку облікової політики Групи та методології розрахунку активу у формі права користування та зобов'язання з оренди.

Ми залучили своїх спеціалістів з аудиту ризиків для тестування автоматизованих механізмів контролю, задіяних у процесі розрахунку.

Ми проаналізували ключові припущення управлінського персоналу, що лежать в основі розрахунку активу у формі права користування та зобов'язання з оренди. Ми проаналізували коректність методології розрахунку ставки дисконтування та чи знаходяться результати розрахунків управлінського персоналу в межах діапазону показників, застосованих іншими компаніями з аналогічними строками оренди.

Ми також перевірили, на вибірковій основі, чи являють собою строки оренди, що використовуються при розрахунках, обґрунтовано вірогідний період, визначений на основі планів управлінського персоналу та існуючої практики співпраці з орендодавцями.

Крім того, ми оцінили точність та повноту розкриття інформації у консолідованій фінансовій звітності.

За результатами наших аудиторських процедур, зазначених вище, суттєвих викривлень не виявлено.

Застосування припущення про безперервність діяльності

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітці 2 (b) консолідованої фінансової звітності.

Показник EBITDA та фінансовий стан Групи останні два роки зазнавали впливу економічних умов та спаду на ринках цукру внаслідок падіння цін на цукор.

Таким чином, станом на 31 грудня 2019 року Група не змогла забезпечити дотримання певних фінансових показників, включаючи коефіцієнт покриття виплат з обслуговування боргу, коефіцієнт перспективного покриття виплат з обслуговування боргу, співвідношення чистого фінансового боргу до EBITDA, EBIT

З огляду на значимість цього питання, ми провели значний обсяг процедур з метою оцінки висновку управлінського персоналу щодо обґрунтованості застосування припущення про безперервність діяльності.

Ми отримали та проаналізували листи про відмову від права дострокового стягнення заборгованості та гарантійні листи, надані банками щодо всіх суттєвих позикових коштів, фінансові показники за якими були порушені. Ми перевірили достатню юридичну силу листів про відмову від права дострокового стягнення та наявність у них гарантій нестягнення заборгованості станом на 31 грудня 2019 року. Також були проаналізовані відповідні гарантійні листи, які підтверджують намір продовжувати співпрацю у майбутньому.

до сплати процентів, EBITDA до процентних витрат.

Відповідно, станом на 31 грудня 2019 року із кредитів та позикових коштів у сумі 4 019,8 мільйонів гривень сума 1 774,0 мільйонів гривень стосується кредитів та позикових коштів, за якими відбулося порушення певних фінансових показників. Враховуючи той факт, що деякі листи від кредиторів про відмову від права дострокового стягнення заборгованості були отримані після 31 грудня 2019 року, а також наявність у кредитних договорах положень про перехресний дефолт, кредити та позикові кошти у сумі 1 960,9 мільйон гривень класифіковані як поточні зобов'язання.

Управлінський персонал розкрив інформацію про зазначене вище питання у Примітці 2(d) до консолідованої фінансової звітності та вжив заходи стосовно цього питання, у тому числі:

- Управлінський персонал розпочав переговори з існуючими кредиторами. Це дозволило Групі своєчасно отримати листи від кредиторів про відмову від права дострокового стягнення заборгованості у зв'язку з недотриманням усіх фінансових показників станом на 31 грудня 2019 року та гарантійні листи з підтвердженням наміру кредиторів продовжувати співпрацю з Групою як із позичальником.
- Управлінський персонал звернувся до ринку та проаналізував можливості рефінансування у разі дефіциту миттєвої ліквідності.
- Група розробила план забезпечення достатньою кількістю ліквідних ресурсів для виконання своїх зобов'язань. Були складені помісячні прогнози грошових потоків на період до другого кварталу 2021 року, в які було закладено найкращу управлінську оцінку основних припущень, таких як макропоказники, ціноутворення, витрати та коливання обсягів.

Враховуючи зазначене вище, управлінський персонал дійшов висновку, що підготовка консолідованої фінансової звітності на основі припущення про безперервність діяльності була обґрунтованою, та визначив, що порушення фінансових

Враховуючи той факт, що у банків залишається юридичне право дострокового стягнення заборгованості за позиковими коштами, ми проаналізували потенційний вплив на ліквідність Групи такої події у разі її настання.

Ми отримали підготовлену управлінським персоналом модель прогнозу грошових потоків та виконали такі процедури:

- ми протестували коректність закладених у модель формул шляхом повторного виконання моделі на підставі сформованих управлінським персоналом вхідних припущень;
- ми провели тестування на основі історичних даних припущень, використаних управлінським персоналом у моделі прогнозу грошових потоків на період до другого кварталу 2021 року;
- ми критично проаналізували сформовані управлінським персоналом припущення про макропоказники та ціноутворення шляхом їх порівняння з інформацією, оприлюдненою зовнішніми ринковими аналітиками, та не виявили значних невідповідностей. Крім того, ми критично проаналізували припущення про собівартість та обсяги виробництва з використанням ретроспективного аналізу.
- ми залучили спеціалістів із відновлення бізнесу у кризових ситуаціях для аналізу побудованої управлінським персоналом моделі прогнозу грошових потоків.

За результатами наших аудиторських процедур суттєвих викривлень не виявлено.

При проведенні критичного аналізу управлінської оцінки впливу COVID-19 на бізнес Групи наші процедури включали:

- опитування ключових представників управлінського персоналу за межами фінансового підрозділу для отримання розуміння пом'якшувальних заходів та планів дій Групи у непередбачуваних обставинах;
- аналіз звітів правлінню щодо очікуваного впливу цього питання на бізнес Групи;
- отримання письмових доказів щодо планів Групи стосовно пандемії та плану дій для забезпечення безперервної роботи виробничих об'єктів; а також
- перегляд підготовленого управлінським персоналом аналізу чутливості прогнозів майбутніх грошових потоків Групи до змін у припущеннях.

За результатами проведених процедур ми дійшли висновку, що необхідність зміни висновку управлінського персоналу про безперервність діяльності відсутня, і на підставі поточних фактів та обставин ми вважаємо, що розкрита управлінським персоналом інформація стосовно

показників не має суттєвого впливу на здатність Групи продовжувати подальшу безперервну діяльність.

Крім описаної вище ситуації, 11 березня 2020 року Генеральний директор Всесвітньої організації охорони здоров'я оголосив новий коронавірус COVID-19 глобальною пандемією. Заходи, вжиті урядами різних країн і Урядом України для запобігання поширенню вірусу, вплинули на економічну активність.

Після запровадження Урядом відповідних заходів управлінський персонал переглянув свою оцінку здатності Групи продовжувати подальшу безперервну діяльність (див. Примітку 2(d), включивши в неї оцінку потенційного впливу COVID-19. У тому числі було проведено оцінку очікуваної дестабілізації ринків і, зокрема, вплив на діяльність Групи.

Попри той факт, що вплив COVID-19 є фактором невизначеності і не піддається кількісній оцінці, Група вжила комплекс пом'якшувальних заходів та розробила плани дій у відповідь на пандемію.

Враховуючи порушення фінансових показників та наслідки і потенційний вплив коронавірусу (COVID-19) на Групу та умови, в яких вона працює, а також уже вжиті та заплановані заходи реагування на ці події та обставини, ми вважаємо застосування принципу безперервності діяльності ключовим питанням аудиту. Оцінка того, чи є застосування припущення про безперервність діяльності обґрунтованим, вимагає значних суджень та має фундаментальне значення для основи підготовки консолідованої фінансової звітності.

COVID-19 обґрунтована, проте, як уже було розкрито управлінським персоналом, ситуація у цій сфері постійно змінюється, і можливе виникнення додаткових ризиків, які матимуть потенційний вплив на бізнес.

Ми додатково проаналізували відповідні розкриття інформації у консолідованій фінансовій звітності на відповідність результатам наших процедур, описаних вище. У ході проведення цього аналізу ми розглядали, передусім, розкриття інформації у Примітці 2 (d) на предмет обґрунтованості застосування припущення про безперервність діяльності та впливу COVID-19.

Ми дійшли висновку, що розкриття інформація є достатніми.

Інша інформація, включаючи звіт про управління

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає консолідований звіт про управління (але не включає консолідовану фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо цієї фінансової звітності), які ми отримали до дати випуску цього звіту аудитора.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію, включаючи консолідований звіт про управління.

У зв'язку з проведенням нами аудиту консолідованої фінансової звітності наш обов'язок полягає в ознайомленні із зазначеною вище іншою інформацією та у розгляді питання про те, чи наявні суттєві невідповідності між іншою інформацією та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, одержаними в ході аудиту, та чи не містить інша інформація інших можливих суттєвих викривлень.

На нашу думку, за результатами проведеної нами роботи у ході аудиту інформація, наведена в консолідованому звіті про управління за фінансовий рік, за який підготовлена консолідована фінансова звітність, відповідає консолідованій фінансовій звітності.

Крім того, виходячи з нашого знання та розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, отриманих у ході аудиту, ми зобов'язані повідомляти про факт виявлення суттєвих викривлень у консолідованому звіті про управління та іншій інформації, які ми отримали до дати цього аудиторського звіту. Ми не маємо що повідомити у цьому зв'язку.

Відповідальність управлінського персоналу та Аудиторського комітету за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо фінансової звітності, а також за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати безперервну діяльність, за розкриття у відповідних випадках відомостей, що стосуються безперервної діяльності, та за складання звітності на основі припущення про подальшу безперервну діяльність, крім випадків, коли управлінський персонал має намір ліквідувати Групу або припинити її діяльність, або коли в нього відсутня жодна реальна альтернатива, крім ліквідації або припинення діяльності.

Аудиторський комітет несе відповідальність за нагляд за процесом підготовки фінансової звітності Групи.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Наша мета полягає в отриманні обґрунтованої впевненості у тому, що консолідована фінансова звітність у цілому не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки, та у випуску аудиторського звіту, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, але не є гарантією того, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявляє суттєві викривлення за їх наявності. Викривлення можуть виникати внаслідок шахрайства або помилки і вважаються суттєвими, якщо можна обґрунтовано очікувати, що окремо чи в сукупності вони вплинуть на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

У ході аудиту, що проводиться відповідно до МСА, ми застосовуємо професійне судження та зберігаємо професійний скептицизм протягом всього аудиту. Крім того, ми виконуємо наступне:

- виявляємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки; розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики; отримуємо аудиторські докази, які є належними та достатніми і надають підстави для висловлення нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті шахрайства є вищим, ніж ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті помилки, оскільки шахрайські дії можуть включати змову, підробку, навмисний пропуск, викривлене подання інформації та дії в обхід системи внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння системи внутрішнього контролю, що стосується аудиту, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю Групи;
- оцінюємо належний характер застосованої облікової політики та обґрунтованість бухгалтерських оцінок і відповідного розкриття інформації, підготовленої управлінським персоналом;
- робимо висновок про правомірність застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності та на основі отриманих аудиторських доказів – висновок про наявність суттєвої невизначеності у зв'язку з подіями або умовами, які можуть викликати значні сумніви у

спроможності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми дійшли висновку про наявність суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу у нашому аудиторському звіті до відповідного розкриття інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо таке розкриття є неналежним, модифікувати нашу думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Проте майбутні події або умови можуть призвести до того, що Група втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі;

- проводимо оцінку подання консолідованої фінансової звітності в цілому, її структури та змісту, включаючи розкриття інформації, а також того, чи розкриває консолідована фінансова звітність операції та події, покладені в її основу, так, щоб було забезпечено їхнє достовірне подання.
- отримуємо достатні прийнятні аудиторські докази щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або напрямків господарської діяльності у складі Групи для висловлення думки про консолідовану фінансову звітність. Ми відповідаємо за спрямування, нагляд та проведення аудиту Групи. Ми одноосібно відповідаємо за нашу аудиторську думку.

Ми здійснюємо інформаційну взаємодію з Аудиторським комітетом повідомляючи їм, серед іншого, про запланований обсяг та строки аудиту, а також про суттєві зауваження за результатами аудиту, у тому числі про значні недоліки системи внутрішнього контролю, які ми виявляємо у ході аудиту.

Крім того, ми надаємо Аудиторському комітету заяву про те, що ми дотримались усіх відповідних етичних вимог до незалежності, та поінформували цих осіб про всі взаємовідносини та інші питання, які можна обґрунтовано вважати такими, що мають вплив на незалежність аудитора, і, якщо потрібно, – про відповідні вжиті заходи.

Із тих питань, про які ми повідомили Аудиторський комітет ми визначаємо питання, які були найбільш значущими для аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період і, відповідно, є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання у нашому аудиторському звіті, крім випадків, коли оприлюднення інформації про ці питання заборонене законом чи нормативними актами, або коли у надзвичайно рідкісних випадках ми доходимо висновку про те, що інформація про будь-яке питання не повинна бути повідомлена у нашому звіті, оскільки можливо обґрунтовано передбачити, що негативні наслідки повідомлення такої інформації перевищать суспільно значиму користь від її повідомлення.

Звіт про інші правові та регуляторні вимоги

Призначення аудитора

Ми вперше були призначені аудиторами Групи 15 серпня 2019 року.

Ключовий партнер з аудиту, відповідальний за завдання з аудиту, за результатами якого випущено цей звіт незалежного аудитора, - Волкова Олена Анатоліївна.

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"
Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та
суб'єктів аудиторської діяльності 0152

Волкова Олена Анатоліївна
Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та
суб'єктів аудиторської діяльності 101813

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"

м. Київ, Україна

30 червня 2020 року

► КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	31 грудня 2019	31 грудня 2018	01 січня 2018
АКТИВИ				
Необоротні активи				
Основні засоби	5	7 779 748	8 438 748	7 244 992
Активи у формі права користування	6	3 752 857	3 501 109	3 077 906
Інвестиційна нерухомість		70 690	74 285	-
Нематеріальні активи		35 378	33 827	33 036
Біологічні активи	7	792 939	541 182	751 534
Податок на додану вартість		-	221 800	570 908
Довгострокова дебіторська заборгованість і передплати	9	20 767	6 621	23 570
Відстрочені податкові активи	20	20 663	16 191	9 065
Всього необоротних активів		12 473 042	12 833 763	11 711 011
Оборотні активи				
Товарно-матеріальні запаси	8	5 045 878	7 314 371	6 470 410
Біологічні активи	7	425 624	507 540	572 899
Торгова дебіторська заборгованість	9	679 196	705 575	643 417
Інша дебіторська заборгованість та передплати	9	1 031 832	1 615 681	732 090
Поточний податок на прибуток		12 551	8 877	11 562
Короткострокові грошові депозити		18 318	9 013	36 043
Грошові кошти та їхні еквіваленти	10	163 281	282 462	108 514
Необоротні активи, утримувані для продажу		43 283	-	-
Всього оборотних активів		7 419 963	10 443 519	8 574 935
Всього активів		19 893 005	23 277 282	20 285 946
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Власний капітал				
Статутний капітал		258 310	-	-
Нерозподілений прибуток		8 123 165	-	-
Резерв переоцінки основних засобів		2 455 315	-	-
Всього власного капіталу		10 836 790	-	-
Довгострокові зобов'язання				
Чисті активи, що належать контролюючим учасникам		-	10 790 318	10 799 771
Чисті активи, що належать неконтролюючим учасникам		24 909	41 967	112 307
Кредити та позики	12	18 149	2 778	1 228 593
Інші довгострокові зобов'язання		4 093	2 410	3 466
Зобов'язання з оренди	6	2 731 803	2 505 532	2 167 447
Відстрочені податкові зобов'язання	20	246 030	335 649	293 785
Всього довгострокових зобов'язань		3 024 984	13 678 654	14 605 369
Поточні зобов'язання				
Кредити та позики	12	4 001 608	7 019 205	2 366 815
Поточна частина довгострокових кредитів і позик	12	-	4 086	916 159
Торгова кредиторська заборгованість		109 611	228 261	232 777
Поточна частина зобов'язання з оренди	6	953 127	800 629	753 565
Поточний податок на прибуток		41 805	41 533	24 602
Інші зобов'язання та кредиторська заборгованість	13	925 080	1 504 914	1 386 659
Всього поточних зобов'язань		6 031 231	9 598 628	5 680 577
Всього власного капіталу та зобов'язань		19 893 005	23 277 282	20 285 946

Затверджено до випуску та підписано 30 червня 2020 року.

Іванчик Віктор Петрович
Генеральний Директор

Пудайло Олена Володимирівна
Головний бухгалтер

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА «АСТАРТА-КИЇВ»

► КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	2019	2018
Доходи від реалізації	14	12 631 155	11 751 804
Собівартість реалізації	15	(11 426 168)	(10 399 858)
Зміни справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції	7	1 227 501	1 479 934
Валовий прибуток		2 432 488	2 831 880
Інші операційні доходи		43 220	89 125
Загальні та адміністративні витрати	16	(657 392)	(753 877)
Витрати на реалізацію та збут	17	(1 295 608)	(1 312 440)
Інші операційні витрати	18	(223 595)	(330 269)
Зменшення корисності основних засобів	5	(16 096)	(128 534)
Прибуток від операційної діяльності		283 017	395 885
Процентні витрати за орендними зобов'язаннями	19	(655 074)	(636 231)
Інші фінансові витрати	19	(492 452)	(413 448)
Прибуток/(збиток) від курсових різниць		766 387	(17 608)
Фінансові доходи	19	34 914	33 909
Інші доходи		9 985	10 112
Збиток до оподаткування		(53 223)	(627 381)
Витрати з податку на прибуток	20	(24 714)	(17 468)
Чистий збиток		(77 937)	-
Зміна чистих активів, що належать контролюючим учасникам		-	(644 849)

► **КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД**
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	2019	2018
Збиток за період	(77 937)	(644 849)
Інший сукупний дохід		
<i>Статті, що не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>		
Переоцінка основних засобів	-	693 256
Зменшення резерву переоцінки через знецінення	(41 343)	-
Вплив податку на прибуток	7 442	(57 860)
Всього інший сукупний (збиток)/дохід	(33 901)	635 396
Переоцінка чистих активів, що належать учасникам	-	9 453
Всього сукупних збитків	(111 838)	-

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА «АСТАРТА-КИЇВ»

► КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	2019	2018
Операційна діяльність			
Збиток до оподаткування		(53 223)	(627 381)
<i>Коригування на:</i>			
Знос та амортизацію	5,6	1 810 848	1 438 315
Резерв під торгівлю та іншу дебіторську заборгованість	9	-	42 606
(Прибуток)/збиток від вибуття основних засобів		(3 059)	46 652
Уцінку запасів	18	36 714	49 063
Списання ПДВ	18	25 061	23 872
Процентні доходи	19	(24 518)	(25 100)
Інші фінансові доходи	19	(10 396)	(8 809)
Процентні витрати	19	481 374	388 968
Інші фінансові витрати	19	19 848	29 610
Процентні витрати за зобов'язаннями з оренди	6	655 074	636 231
Зменшення корисності основних засобів		16 096	128 534
Зміни справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції		(1 227 501)	(1 479 934)
Відшкодування раніше списаних активів		(8 449)	(4 350)
Чистий прибуток, що належить неконтролюючим учасникам дочірніх підприємств з обмеженою відповідальністю	19	(8 770)	(5 130)
(Прибуток)/збиток від курсових різниць, що стосується кредитів і позик, депозитів		(766 387)	17 608
<i>Коригування оборотного капіталу:</i>			
Зменшення запасів		3 269 910	742 032
Зменшення/(збільшення) торгової та іншої дебіторської заборгованості		1 084 419	(649 665)
Збільшення в біологічних активах у результаті інших змін		58 321	124 939
Збільшення торгової та іншої кредиторської заборгованості		(801 211)	(66 749)
Податок на прибуток сплачений		(43 137)	(71 864)
Рух грошових коштів від операційної діяльності:		4 511 014	729 448
Інвестиційна діяльність			
Придбання основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів		(691 143)	(1 521 889)
Надходження від вибуття основних засобів		40 023	1 859
Проценти отримані	19	24 518	25 100
Розміщення грошових депозитів		(16 694)	(26 921)
Вилучення грошових депозитів		7 765	53 951
Рух грошових коштів, використаних в інвестиційній діяльності:		(635 531)	(1 467 900)
Фінансова діяльність			
Надходження за кредитами і позиками	12	2 418 879	5 786 750
Погашення кредитів і позик	12	(4 858 270)	(3 382 602)
Сплата зобов'язань з оренди	6	(394 836)	(457 073)
Сплата процентів за зобов'язаннями з оренди	6	(655 074)	(633 476)
Придбання частки участі, що належить неконтролюючим учасникам		(22 451)	(56 541)
Проценти сплачені		(482 912)	(344 658)
Рух грошових коштів (використаних у)/ отриманих від фінансової діяльності:		(3 994 664)	912 400
Чисте зменшення грошових коштів та їх еквівалентів		(119 181)	173 948
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 1 січня		282 462	108 514
Грошові кошти та їхні еквіваленти на 31 грудня		163 281	282 462

► **КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ**
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Статутний капітал	Нерозподілений прибуток	Резерв переоцінки основних засобів	Всього власного капіталу
Станом на 31 грудня 2018 р.	-	-	-	-
Рекласифікація чистих активів, які належать учасникам, в капітал	100 000	7 645 207	3 045 111	10 790 318
Чистий збиток	-	(77 937)	-	(77 937)
Збільшення статутного капіталу	158 310	-	-	158 310
Разом інший сукупний збиток за вирахуванням податків	-	-	(33 901)	(33 901)
Разом сукупний збиток	-	(77 937)	(33 901)	(111 838)
Рекласифікація резерву переоцінки основних засобів за вирахуванням податку на прибуток	-	555 895	(555 895)	-
Станом на 31 грудня 2019 р.	258 310	8 123 165	2 455 315	10 836 790

1. Загальна інформація

▪ Організаційна структура та діяльність

Ця консолідована фінансова звітність підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – «МСФЗ») за 2019 рік для ТОВ фірма «Астарта-Київ» (далі – «Компанія») та її дочірніх компаній (далі – «Група»). Компанія зареєстрована в Україні та є резидентом України. Компанія є товариством з обмеженою відповідальністю і була утворена відповідно до законодавства України.

Станом на 31 грудня 2019 року безпосередньою материнською компанією Компанії була Ancor Investments Ltd з часткою володіння 99,99% (31 грудня та 1 січня 2018: 99,98%). Безпосередня материнська компанія не випускає консолідовану фінансову звітність для публічного використання, яка відповідає МСФЗ. Материнська компанія наступного, вищого рівня, ASTARTA Holding N.V., оприлюднила свою консолідовану фінансову звітність за 2019 рік.

Група спеціалізується на виробництві цукру, вирощуванні зернових культур, переробці сої та тваринництві. Орні землі, цукрові заводи та тваринницькі потужності розташовані переважно в Полтавській, Вінницькій, Хмельницькій, Чернігівській, Черкаській та Харківській областях (адміністративних регіонах) України. Господарська діяльність Групи вертикально інтегрована, оскільки цукор виробляється з цукрового буряка власного виробництва.

Кількість працівників була представлена наступним чином (середньооблікова протягом року):

	2019	2018
операційний персонал	3 986	5 132
адміністративний персонал	1 119	1 324
персонал з продажу	325	535
неопераційний персонал	40	50
Загальна кількість працівників	5 470	7 041

Група знаходиться в процесі оптимізації структури персоналу, тому протягом 2019 року кількість працівників значно зменшилась.

▪ Умови здійснення діяльності в Україні

У 2019 році економіка України демонструвала ознаки стабілізації після багаторічної політичної та економічної напруги та відображала надійне зростання реального ВВП близько 4% (2018: 3%), річну інфляцію у 5% (2018: 10%) та зміцнення національної валюти на 5% до долара США та 10% до євро порівняно з середніми показниками минулого року. Однак протягом лютого-травня 2020 року національна валюта послабила свої позиції на 31 травня 2020 року курс становив 26.91 грн за долар.

Надійне управління фіскальним та грошовим обігом, включаючи зусилля, щоб тримати під контролем поточні державні видатки, сприяло зниженню інфляції у 2019 році. Суттєві грошові перекази та надходження іноземного капіталу на внутрішній ринок облігацій допомогли зменшити дефіцит поточного рахунку та підтримати міжнародні резерви. Україна залишається вразливою до зовнішніх шоків та цінових циклів товарів через свою залежність від експорту товарів. Починаючи з квітня 2019 року, Національний банк України («НБУ») розпочав цикл послаблення грошово-кредитної політики та поступове зниження її облікової ставки вперше за останні два роки з 18% у квітні 2019 року до 6% у червні 2020 року, що виправдано стійкою тенденцією уповільнення інфляції.

Подальше економічне зростання значною мірою залежить від успіху українського уряду в реалізації запланованих реформ, співпраці з Міжнародним валютним фондом («МВФ»). МВФ оголосив про нову трирічну домовленість у розмірі 5,5 мільярдів доларів США, яка повинна зміцнити фінансову стабільність до 2020 року.

Затвердження програми МВФ значно збільшило шанс України виконати валютні зобов'язання у 2019 році, і таким чином підтримав фінансову та макроекономічну стабільність країни. Продовження співпраці з МВФ залежить від успіху України у впровадженні політики та реформ, які лежать в основі нової програми МВФ.

У 2020 році Україна повинна погасити значну суму державного боргу, що вимагатиме мобілізації значного внутрішнього та зовнішнього фінансування у все більш складних умовах фінансування для ринків, що розвиваються. Події, які призвели до анексії Криму Російською Федерацією в лютому 2014 року, і конфлікт на сході України, який розпочався навесні 2014 року, досі не вирішені. Відносини між Україною та Російською Федерацією залишаються напруженими.

В Україні відбулися вибори президента в березні-квітні 2019 року, а потім дострокові парламентські вибори в липні 2019 року. Пізніше, у серпні 2019 року, було сформовано новий Кабінет міністрів, який, проте, був розформований і замінений на новий у березні 2020 року. На тлі цих політичних зміни, ступінь невизначеності, у тому числі щодо майбутнього напрямку реформ до 2020 року, залишається дуже високим. Незважаючи на певні покращення в 2019 році, остаточну резолюцію та поточні наслідки політичної та економічної ситуації важко передбачити, але вони можуть мати подальші серйозні наслідки для економіки України та бізнесу Компанії.

2. Основа і загальні принципи підготовки і складання консолідованої фінансової звітності

а) Основа підготовки

Ця консолідована фінансова звітність є першою річною консолідованою фінансовою звітністю Компанії, яка підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності за принципом історичної вартості, з коригуванням на початкове визнання фінансових інструментів за справедливою вартістю, коригуванням основних засобів та інвестиційної нерухомості до їхньої справедливої вартості на дату переходу на облік відповідно до МСФЗ, яка є їх умовною вартістю та на подальшу оцінку будівель, споруд, машин та обладнання за справедливою вартістю та біологічних активів за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на продаж та сільськогосподарської продукції, яка відображається за собівартістю, яка визначається як справедлива вартість за вирахуванням очікуваних витрат на продаж в момент збору врожаю. При підготовці консолідованої фінансової звітності Група керувалась вимогами МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» («МСФЗ 1»). Дата переходу на МСФЗ - 1 січня 2018 року. За певних винятків, МСФЗ 1 вимагає ретроспективного застосування стандартів та тлумачень, чинних станом на 31 грудня 2019 року для підготовки вхідного балансу у консолідованому звіті про фінансовий стан МСФЗ на 1 січня 2018 року та протягом усіх періодів, які представлені в першому повному комплекті консолідованої фінансової звітності за МСФЗ.

Основні положення облікової політики, яка була застосована при підготовці цієї консолідованої фінансової звітності, викладені в Примітці 3.

Зміни у фінансовій звітності після її випуску. Будь-які зміни у цій консолідованій фінансовій звітності після її випуску вимагають затвердження керівництвом Компанії, яке ухвалило цю консолідовану фінансову звітність до випуску.

б) Безперервність діяльності

Ця консолідована фінансова звітність підготовлена базуючись на припущенні про безперервність діяльності, згідно з яким Група реалізує активи і погашає зобов'язання в ході звичайної господарської діяльності в найближчому майбутньому.

Група застосовує диверсифіковану бізнес-модель, яка забезпечує можливість переходу від вирощування цукрового буряка до інших зернових культур, що позитивно впливає на результати діяльності Групи. Група продовжує проводити програми скорочення витрат шляхом виводу з експлуатації зайві переробні потужності та підвищення ефективності за рахунок замовлених інфраструктурних проектів. Група підтримує свою бездоганну репутацію, яка сприяє її співпраці з надійними бізнес-партнерами, які мають солідну репутацію на ринку.

За результатами року, що закінчився 31 грудня 2019 року, чистий збиток Групи склав 77 937 тис. грн. (2018: зміна чистих активів, що належать контролюючим учасникам складала (644 849) тис. грн). Також Група має значний обсяг грошових потоків від операційної діяльності в розмірі 4 511 020 тис. грн. (2018: 747 252 тис. грн., які суттєво збільшились у порівнянні з минулим роком). Станом на 31 грудня 2019 року Група істотно покращила свою ліквідну позицію та станом на звітну дату її оборотні активи перебільшили її поточні зобов'язання на 1 388 732 тис. грн. Це разом з іншими факторами покращило здатність Групи обслуговувати свій кредитний портфель.

Кредити та позики були видані компаніям Групи під зобов'язання дотримуватися низки фінансових і нефінансових показників, що розраховуються базуючись на показниках консолідованої фінансової звітності Astarta Holding N.V. Станом на 31 грудня 2019 року та 31 грудня 2018 року Astarta Holding N.V. не виконала окремі фінансові показники переважно внаслідок тривалої кризи на ринках цукру, спричиненої падінням цін на цукор. Керівництво повідомило всі банки про очікуване недотримання показників протягом 2019 року, проте, згідно з внутрішнім регламентом банків, деякі з них не надали відмови від права вимагати дострокового погашення у разі очікуваного порушення показників у майбутньому, і Група не змогла отримати такі листи від усіх банків до кінця року.

Станом на 31 грудня 2019 року банки надали відмови від права вимагати виконання порушених показників за кредитами у розмірі 1 779 841 тис. грн. (31 грудня 2018: 3 134 388 тис. грн.). З огляду на отримання деяких листів

після 31 грудня 2019 року та існуючі у кредитних договорах положення про перехресний дефолт, кредити та позики в сумі 1 960 931 тис. грн. (31 грудня 2018: 2 890 549 тис. грн.), щодо яких були порушені ковенанти, класифікуються як поточні зобов'язання. Такі курси класифікації з порушенням інших фінансових договорів (перехресне порушення) (див. Примітку 12).

Банки надали Групі листи комфорту, де вони зазначають, що їм відомо про очікувану невідповідність за період, що закінчився 31 грудня 2019 року, та намір продовжувати працювати з Групою як позичальником. На підставі отриманих листів комфорту і планів Групи на 2020 рік, керівництво вважає, що банки не вимагатимуть дострокового погашення кредитів через порушення ковенантів у 2020 році. Група, ймовірно, продовжуватиме порушувати певні фінансові ковенанти за низкою банківських кредитів через квартальні бюджети на 2020 рік. Оскільки кредитори зберігають за собою право відкликати позику протягом наступних 12 місяців, Група залишається залежною від бажання кредиторів надати фінансування. Керівництво вийшло на ринки та оцінило можливості залучення рефінансування.

Керівництво очікує, що дефіцит цукру на глобальних ринках після трирічного надлишку та зменшення загальної посівної площі цукрового буряку в Україні до 2020 року, що також призведе до дефіциту на місцевому ринку. Також керівництво очікує підвищення цін на цукор як на світовому, так і на місцевому ринках, що позитивно вплине на фінансові результати 2020 року з огляду на поточний запас цукру.

Група планує зменшити розмір посівної площі під цукровий буряк, зменшити обсяг замовлень на вирощування цукрових буряків для третіх сторін, щоб зменшити тиск надвиробництва на місцевому ринку. Група оптимізувала переробку цукрового буряку шляхом перерозподілу обсягів переробки між заводами та скорочення завантаження або періоду завантаження деяких переробних заводів для досягнення максимальної ефективності та планує продовжувати вживати цих заходів у майбутньому разом із тимчасовим припиненням роботи двох цукропереробних заводів доки не відбудеться відновлення ринку. Також Група планує змінити структуру сівозміни в наступному сезоні, орієнтуючись на зернові культури, які, як очікуються, будуть генерувати більш високу маржу. Група також має подальші плани оптимізувати капітальні інвестиції та збільшити завантаженість складських потужностей для збільшення доходів від реалізації, отриманого від третіх сторін. Ці та інші кроки дозволили керівництву Групи дійти висновку, що консолідовану фінансову звітність доцільно складати відповідно до припущення, що Групи здатна продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Як зазначено в Примітці 24, коронавірус COVID-19 впливає на макроекономічну невизначеність та призвів до спаду економічної діяльності, і невідомо, який довгостроковий вплив пандемія може мати на діяльність Групи. Невизначеними залишаються масштаб і тривалість пандемії, яка, як очікується, ще більше впливатиме на діяльність Групи.

Нижче наведені плани та заходи, які керівництво вжило або вживатиме для вирішення описаних вище подій/обставин та невизначеностей для боротьби з наслідками поточних умов і обставин:

- Операційна діяльність: Група працює у відносно менш постраждалих секторах – сільське господарство та харчова промисловість, – де профілактичні заходи дозволяють працювати в нормальному режимі. Група розпочала весняний посівний сезон і на даний момент не бачить жодних перешкод, які можуть перешкодити посіву, оскільки всі працівники, які займаються посівом, працюють під відкритим небом, мають обмежений контакт з іншими працівниками та не пов'язані тісно один з одним, адже основна робота навесні виконуються на свіжому повітрі;
- Ланцюг поставок: Група оголосила тендери та уклала договори на матеріали для проведення весняних агротехнічних операцій до спалаху вірусу та зберігає матеріали необхідні для весняних агротехнічних операцій на власних складських приміщеннях. До 83% насіння та до 70% матеріалів для захисту врожаїв для весняних робіт вже доставлено на склади Групи на дату складання цієї фінансової звітності;
- Доходи та рентабельність: Група не відчуває зменшення попиту, а очікувані обсяги продажів і ціни закріплені відповідними договорами. Існує потенційний ризик уповільнення попиту, що призведе до нестабільності цін на «м'які» сировинні товари. Ціни на сільськогосподарські товари стали нестабільними після спалаху COVID-19. Залежно від новин про поширення вірусу та/або обмежувальних заходів, ціни майже щодня рухаються в різних напрямках (вгору або вниз). Поточні показники цін знаходяться в межах попередніх оцінок, закладених в бюджет Групи.
- Зменшення корисності: Група не має активів, особливо схильних до ризику зменшення корисності.

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

- Державна допомога: Державна допомога, отримана Групою, не є суттєвою і тому не призведе до істотного негативного впливу, якщо вона не буде подовжена;
- Фінансування та ліквідність: Група накопичила достатню ліквідність для підтримки посівної кампанії і не очікує невиконання своїх договірних зобов'язань щодо оплати;

Ситуація продовжує розвиватися, а її наслідки наразі є невизначеними. Керівництво продовжить стежити за можливим впливом і вживатиме всіх можливих заходів для зменшення будь-яких наслідків. Проте, незважаючи на невизначеність, керівництво Групи не вважає, що вірус COVID-19 матиме істотний негативний вплив на фінансовий стан або ліквідність Групи.

с) Основа консолідації

Консолідована фінансова звітність включає фінансову звітність Групи та її дочірніх підприємств станом на 31 грудня 2019 року. Контроль досягається тоді, коли Група має право щодо змінних результатів діяльності об'єкта інвестування або зазнає пов'язаних з ними ризиків та здатна впливати на ці результати через свої власні повноваження щодо об'єкта інвестування.

Зокрема, Група контролює об'єкт інвестування тоді, і лише тоді, коли Група:

- має повноваження щодо об'єкта інвестування (тобто чинні права, які надають їй здатність керувати діяльністю об'єкта інвестування у поточний період часу);
- зазнає ризиків, пов'язаних зі змінними результатами діяльності об'єкта інвестування, або має права щодо них; та
- має здатність використовувати свої повноваження щодо об'єкта інвестування для впливу на його результати.

У випадку коли Група володіє меншою за більшість кількістю прав голосу або аналогічних прав в об'єкті інвестування, Група бере до уваги всі факти та обставини під час оцінки того, чи має вона повноваження щодо об'єкта інвестування, а саме:

- контрактну угоду з іншими утримувачами голосів в об'єкті інвестування;
- права, які виникають внаслідок інших контрактних угод;
- чинні та потенційні права голосу Групи.

Група переглядає оцінку стосовно того, чи володіє вона чи ні контролем над об'єктом інвестування, якщо факти та обставини вказують на те, що відбулися зміни в одному або більше з трьох елементів контролю. Консолідація дочірнього підприємства починається тоді, коли Група отримує контроль над дочірнім підприємством, і закінчується тоді, коли Група втрачає контроль над дочірнім підприємством. Активи, зобов'язання, доходи і витрати дочірньої компанії, придбання чи вибуття якої відбулося протягом року, включаються до звіту про сукупний дохід з дати отримання Групою контролю та відображаються до дати втрати Групою контролю над дочірньою компанією.

Прибутки або збитки та кожний компонент інших сукупних доходів розподіляються на акціонерів материнської компанії Групи і на неконтрольовані частки участі, навіть якщо ці результати у неконтрольованих частках участі призводять до виникнення від'ємного залишку. За необхідності фінансова звітність дочірніх компаній коригується для приведення облікової політики таких компаній у відповідність з обліковою політикою Групи.

Якщо Група втрачає контроль над дочірнім підприємством, вона:

- припиняє визнавати активи (включно з гудвілом) та зобов'язання дочірнього підприємства;
- припиняє визнавати накопичені курсові різниці, відображені у власному капіталі;
- визнає справедливую вартість отриманої компенсації;
- визнає справедливую вартість будь-якої збереженої інвестиції;
- визнає будь-яке перевищення або дефіцит у складі прибутку або збитку;

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА «АСТАРТА-КИЇВ»

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

- змінює класифікацію частки материнської компанії у компонентах, раніше визнаних у складі інших сукупних доходів, на прибуток або збиток чи нерозподілений прибуток, у залежності від обставин, як і у випадку, якби Група безпосередньо здійснила вибуття відповідних активів та зобов'язань.

Станом на 31 грудня 2019 року Компанія володіє частками, у низці дочірніх підприємств асоційованих компаній, частки володіння якими представлені в процентах наступним чином:

Вид діяльності	Країна реєстрації	Частка власності			
		31 грудня 2019	31 грудня 2018	01 січня 2018	
Дочірні підприємства:					
ТОВ «АПО «Цукровик Полтавщини»	Виробництво цукру	Україна	99.73%	99.72%	99.72%
ТОВ «Агрофірма «Ім. Довженка»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.50%	97.53%
ТОВ «Шишацький комбікормовий завод»	Виробництво кормів	Україна	90.57%	90.56%	90.56%
ТОВ «Агрофірма «Добробут»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.06%
СТОВ «Мусіївське»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Глобинський переробний завод»	Переробка сої	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Добробут» (Ново-Санжарський район) **	Сільське господарство	Україна	-	99.98%	99.98%
ТОВ «ІПК «Полтавазернопродукт»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Лист-Ручки»	Сільське господарство	Україна	74.99%	74.99%	74.99%
ТОВ «Агропромгаз»	Торгівля	Україна	99.97%	99.95%	89.98%
ТОВ «Хмільницьке»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.80%
ТОВ «Волочиськ-Агро»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Агрофірма «Миргородська» *	Сільське господарство	Україна	-	99.98%	99.98%
ТОВ «Кобеляцький комбікормовий завод»	Виробництво кормів	Україна	98.60%	98.59%	98.57%
ТОВ «Агрофірма «Астарта Прихоролля»***	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Агрофірма «Лан» **	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
СТОВ «Ніка»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Житниця Поділля»	Сільське господарство	Україна	97.00%	96.98%	96.98%
ТОВ «Астарта-Селекція»	Дослідження та розробка	Україна	99.99%	99.98%	74.98%
ТОВ «Агросвіт Савинці»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Хорольський комбікормовий завод»	Виробництво кормів	Україна	-	-	99.56%
ТДВ «Новоіванівський цукровий завод»	Виробництво цукру	Україна	95.10%	94.51%	94.51%
ТОВ «Інвестпромгаз»	Торгівля	Україна	99.99%	99.98%	99.93%
ТОВ «Цукоагропром»	Торгівля	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Зерно-агротрейд»	Торгівля	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Новооржицький цукровий завод»	Виробництво цукру	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «АПК Савинська»	Виробництво цукру	Україна	99.99%	99.98%	99.96%
ТОВ «Кочубеївське»	Торгівля	Україна	59.71%	59.71%	58.52%
ТОВ «Глобинський біоенергетичний комплекс»	Виробництво цукру	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Савинці-Агро» *	Сільське господарство	Україна	-	99.98%	99.98%
ПП «ТМГ»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	98.98%
ТОВ «ЕКО ЕНЕРДЖІ УКРАЇНА»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
СТОВ «Лящівка»	Сільське господарство	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «Агрі Чейн»	Дослідження та розробка	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ТОВ «КРОНОС АГРО - 2015»	Сільське господарство	Україна	-	-	99.98%
ТОВ «Наркевицький цукровий завод»	Виробництво цукру	Україна	99.99%	99.98%	99.98%
ПРАТ «УАСК»	Страховання	Україна	99.99%	99.98%	99.19%
ТОВ «СП «Агро-Ка Полтава»	Сільське господарство	Україна	-	-	99.98%
ТОВ «Злагода Плюс»	Сільське господарство	Україна	-	-	99.98%
ТОВ «Агро-регіон»	Сільське господарство	Україна	-	-	99.98%
ТОВ «Жердя Агро»	Сільське господарство	Україна	-	-	99.98%
ТОВ «Почайна-Офіс»	Управління майном	Україна	99.99%	99.98%	-

Асоційовані підприємства:

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

ВАТ «ШИШАКИ - СІЛЬГОСПХІМІЯ»	Сільське господарство	Україна	48.20%	48.20%	48.20%
ПАТ «Агротехніка-Кобеляки»****	Сільське господарство	Україна	24.77%	24.77%	24.77%
ТОВ «Агрофірма «Покровська»	Сільське господарство	Україна	-	-	49.99%

* У березні 2019 року відбулось злиття ТОВ «Савинці агро» із ТОВ «Агросвіт Савинці». У квітні 2019 року відбулось злиття ТОВ «Агрофірма «Миргородська» із ТОВ «Агрофірма «Астарта Прихоролля».

** станом на 31 грудня 2019 року ТОВ «Добробут» (Ново-Санжарський район) був ліквідований. ТОВ «Агрофірма «Лан» станом на 31 грудня 2019 року знаходилась у процесі ліквідації.

У червні 2019 року Група отримала контроль над ТОВ «Агрофірма «Ярославська». Після придбання компанія мала лише земельну ділянку в 300 га, що знаходилась в оренді, а розмір винагороди був незначним. Станом на 31 грудня 2019 року ТОВ «Агрофірма «Ярославська» була ліквідована, а її активи були передані ТОВ «Житниця Поділля».

*** У лютому 2019 року відбулось злиття ТОВ «Агрофірма «Хорольська» з ТОВ «Агрофірма «Астарта Прихоролля».

**** Протягом року, що закінчився 31 грудня 2019 року, Група продала ПАТ «Агротехніка-Кобеляки». Чисті активи компанії та відповідна винагорода майже дорівнювала нулю.

d) Об'єднання бізнесу та гудвіл

Об'єднання бізнесу відображаються з використанням методу придбання. Вартість придбання оцінюється як сума переданої винагороди, оціненої за справедливою вартістю на дату придбання, та сума неконтрольованої частки в об'єкті придбання. Для кожної операції з об'єднання бізнесу компанія-покупець приймає рішення, як оцінити неконтрольовані частки участі в об'єкті придбання: або за справедливою вартістю, або за пропорційною часткою в ідентифікованих чистих активах об'єкта придбання. Понесені витрати на придбання відносяться до витрат і включаються до складу адміністративних витрат.

Якщо об'єднання бізнесу здійснюється в кілька етапів, справедлива вартість на дату придбання, яка раніше належала до частки в об'єкті придбання, переоцінюється до справедливої вартості на дату придбання з відображенням результату переоцінки у звіті про фінансові результати. Гудвіл спочатку оцінюється за первісною вартістю, яка визначається як перевищення суми переданої винагороди та суми, визнаної для неконтрольованої частки участі, над сумою придбаних чистих ідентифікованих активів і прийнятих зобов'язань. Якщо така винагорода менша за справедливу вартість чистих активів придбаної дочірньої компанії, різниця визнається у звіті про фінансові результати.

e) Операції, що були виключені при консолідації

Внутрішньогрупові залишки та операції, а також будь-які нереалізовані прибутки від внутрішньогрупових операцій виключаються в процесі підготовки консолідованої фінансової звітності. Нереалізовані прибутки та збитки, які виникають у результаті операцій між Групою та асоційованим підприємством, виключаються відповідно до частки участі Групи у цьому підприємстві. Нереалізовані прибутки та збитки, які виникають у результаті операцій з асоційованим підприємством, виключаються на суму інвестиції в асоційоване підприємство. Нереалізовані збитки виключаються так само, як і нереалізовані прибутки, за винятком того, що вони виключаються лише за відсутності ознак зменшення корисності.

f) Принципи обліку

Ця консолідована фінансова звітність підготовлена на основі принципу історичної вартості, крім будівель, машин і обладнання, які класифіковані як основні засоби, що обліковуються за моделлю переоцінки, біологічних активів, відображені за справедливою вартістю, мінус очікувані витрати на продаж сільськогосподарської продукції, що обліковується за собівартістю, яка визначається як справедлива вартість мінус оціночні витрати на продаж на момент збирання врожаю.

g) Чисті активи, що належать неконтролюючим учасникам товариств з обмеженою відповідальністю

Компанія та практично всі дочірні підприємства Групи є українськими товариствами з обмеженою відповідальністю. Відповідно до законодавства України, учасник товариства з обмеженою відповідальністю може в односторонньому порядку вийти з товариства. У такому випадку компанія зобов'язана виплатити частку учасника, що виходить з товариства, у чистих активах компанії не пізніше ніж через 12 місяців із дати виходу. Оскільки

неконтролюючі учасники товариств з обмеженою відповідальністю не оголосили про свої наміри вийти з товариства, їхня частка участі була визнана необоротним зобов'язанням. Частка неконтрольованої участі в товаристві з обмеженою відповідальністю в чистому прибутку/збитку відображена як фінансові витрати.

h) Функціональна валюта та валюта подання

Функціональною валютою та валютою подання цієї консолідованої фінансової звітності Компанії є українська гривня.

Ця консолідована фінансова звітність представлена в тисячах українських гривень («тисяч гривень» або «тис.грн.»), а всі суми округлені до цілих тисяч, крім випадків, де вказано інше.

i) Основні облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політик

Підготовка консолідованої фінансової звітності вимагає від керівництва застосування професійних суджень, оцінок та припущень, які впливають на застосування політик і відображені у звітності суми активів, зобов'язань, доходів і витрат, а також розкриття інформації про умовні зобов'язання. Невизначеність стосовно цих припущень та оцінок може призвести до результатів які вимагатимуть внесення суттєвих коригувань у балансову вартість активів або зобов'язань у майбутніх періодах. Оцінки та судження постійно переглядаються і базуються на попередньому досвіді керівництва та інших факторах, у тому числі на очікуваннях щодо майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими за існуючих обставин. Крім суджень, які передбачають облікові оцінки, керівництво Групи також використовує професійні судження при застосуванні облікової політики.

Інші розкриття, що стосуються схильності Групи до ризиків та невизначеностей, включають:

- Управління ризиком капіталу Прим. 11
- Розкриття інформації про аналіз чутливості
- стосовно справедливої вартості біологічних активів Прим. 7
- зменшення корисності основних засобів Прим. 5

Основні припущення стосовно майбутнього та інші джерела невизначеності оцінок на звітну дату, які мають істотний ризик стати причиною суттєвих коригувань балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року викладені далі. Група базувала свої припущення та оцінки на параметрах, доступних на момент підготовки консолідованої фінансової звітності до випуску. Чинні обставини та припущення щодо майбутніх змін, однак, можуть змінитися через ринкові зміни або обставини, які знаходяться поза контролем Групи. Такі зміни відображаються в припущеннях тоді, коли вони відбуваються.

У процесі застосування облікової політики Групи керівництво зробило такі оцінки, які мають найістотніший вплив на суми, визнані у консолідованій фінансовій звітності.

Зменшення корисності основних засобів

Група повинна проводити тестування власних активів або одиниць, що генерують грошові потоки (ОГП), на предмет зменшення корисності за наявності ознак зменшення корисності такого активу або одиниці. Тестування на предмет зменшення корисності було проведено станом на 31 грудня 2019 року.

Для цілей тестування на предмет зменшення корисності, Група визначила чотири ОГП: цукрова ОГП, сільськогосподарська ОГП, соєпереробна ОГП та тваринницька ОГП. Одним із визначальних факторів у визначенні одиниці, що генерує грошові кошти, є можливість вимірювання незалежних грошових потоків для цієї одиниці. Серед визначених одиниць Групи, що генерують грошові кошти, значна частина продукції, виробленої з таких одиниць, використовується для вироблення іншої одиниці, яка генерує грошові кошти. Отже, для визначення одиниці, яка генерує грошові кошти, потрібно застосувати судження.

Тест на зменшення корисності був проведений на основі розрахунку вартості використання за допомогою прогнозу руху грошових коштів не більше ніж на 5-річний період. Прогноз руху грошових коштів ґрунтується на бюджеті на наступний рік, затверджений Бюджетним комітетом Групи, який складається з Фінансового директора, Головного виконавчого директора, Операційного директора, Директора з комерційних питань та Директора з виробництва Групи, а прогнозування подальших періодів – ґрунтується на індексі споживчих цін і прогнозах Світового банку щодо цін на цукор.

Найактуальніші детальні розрахунки зменшення корисності за сегментами були проведені станом на 31 грудня 2019 року, основні припущення та обґрунтовано можливі зміни в цих припущеннях наведені в Примітці 5. Застосування суджень необхідно для визначення основних припущень та впливу на загальний розрахунок вартості використання.

Справедлива вартість біологічних активів

За відсутності активного ринку, справедлива вартість біологічних активів оцінюється за теперішньою вартістю чистих грошових потоків, очікуваних від активу, дисконтованих за поточною ринковою ставкою на основі середньозваженої вартості капіталу з урахуванням коригувань, характерних для конкретного активу. Справедливу вартість біологічних активів визначають власні експерти Групи з питань сільського господарства, продажів та фінансової звітності на основі технологічних карток виробництва для кожного виду біологічних активів, бюджету на наступний рік, затвердженого Бюджетним комітетом Групи, та майбутніх ринкових цін і економічних прогнозів. Основні оцінки та припущення, використанні в оцінці вартості, крім дисконтової ставки, – це врожайність, ціни на продукцію, що підлягає збиранню, та залишки витрат на виробництво зернових культур і удій молока, ціни на молоко та м'ясо корів. Інформація про їхню чутливість розкрита в Примітці 7. Справедлива вартість була визначена відповідно до МСФЗ 13 «Оцінка за справедливою вартістю».

За своєю природою господарська діяльність Групи сильно залежить від погодних умов у сезон посіву та збирання врожаю, а також у сезон вирощування зернових культур. Несподівані зміни погодних умов можуть вплинути на собівартість виробництва та врожайність, що використовуються в оцінці справедливої вартості біологічних активів, і, зрештою, матимуть істотний вплив на фінансові результати Групи. Група постійно переглядає прогнози та вживає необхідних заходів для мінімізації такого впливу. Чутливість припущень, на які впливає ця оцінка, наприклад, щодо врожайності та витрат, розкрита в Примітці 7.

Справедлива вартість сільськогосподарської продукції

Керівництво оцінює справедливу вартість сільськогосподарської продукції, виходячи з цін котирування на активному ринку. Справедлива вартість була визначена відповідно до МСФЗ 13 «Оцінка за справедливою вартістю». Крім того, витрати на продаж на момент збору врожаю оцінюються і віднімаються від справедливої вартості. Справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж стає балансовою вартістю запасів на дату збору врожаю. Збільшення або зменшення цін на зернові культури на 10% станом на 31 грудня 2019 призведе до збільшення або зменшення сільськогосподарської продукції на суму 144 663 тис. грн. (31 грудня 2018: 283 817 тис. грн.). Можливе збільшення або зменшення цін на зернові культури, визначені в момент збирання врожаю зернові культур, проданих протягом року, не впливає на операційний прибуток Групи.

Зобов'язання з оренди

Керівництво використовує певні оцінки для розрахунку зобов'язань з оренди земельної ділянки:

- орендна ставка;
- ставка дисконтування;
- строк оренди.

Група включає до орендних платежів, що використовуються в оцінці зобов'язання з оренди землі, загальну суму фактичних змінних орендних платежів, яка включає ставку оренди, що змінюються з метою відобразити зміни ринкових орендних ставок. Група наражається на можливе майбутнє збільшення змінних орендних платежів на основі індексу або ставки, які не включаються до зобов'язань з оренди до моменту набуття чинності. Якщо коригування орендних платежів на основі індексу або ставки набуває чинності, зобов'язання з оренди переоцінюється та коригується за рахунок активів у формі права користування. Збільшення або зменшення орендних платежів станом на 31 грудня 2019 призведе до збільшення або зменшення орендних платежів на суму 368 493 тис. грн. (31 грудня 2018: 330 616 тис. грн.).

Орендні платежі дисконтуються, використовуючи процентну ставку додаткового запозичення, оскільки процентну ставку, передбачену в договорі оренди, не вдалось визначити. Збільшення або зменшення орендних платежів на 10% станом на 31 грудня 2019 призведе до зменшення або збільшення орендних платежів на суму 205 177 тис. грн. (31 грудня 2018: 88 222 тис. грн.).

Низка договорів оренди, укладених із Групою, передбачає можливості припинення або подовження оренди. Ці умови використовуються для досягнення максимальної операційної гнучкості з точки зору управління договорами. Визначаючи строк оренди землі, керівництво бере до уваги всі факти та обставини, які створюють економічний стимул для орендаря скористатися можливістю продовжити оренду. Група розглядає можливість подовжити оренду як таку, що може бути реалізована, та включає її до оцінювання активів або зобов'язань, що виникають з оренди складських та офісних приміщень; строк оренди для офісних приміщень станом на 31 грудня 2018 року становить 7 років та станом на 31 грудня 2019 року – 15 років, а для складських приміщень строк оренди становить 3 роки. Що стосується договору оренди земельної ділянки, Група розглядає можливість подовження як таку, що не може бути реалізована, оскільки довгостроковий період договорів якнайкраще відображає обґрунтовано визначений період оренди, про що свідчить історія припинення договорів оренди та очікувані закономірності у використанні договору оренди земельної ділянки.

Амортизація

Для визначення строку корисного використання основних засобів від керівництва вимагається використання оцінок. Керівництво оцінює залишкові строки корисного використання відповідно до поточного технічного стану активів та оціночного періоду, протягом якого Група, як очікується, отримає вигоди від їхнього використання. Якби оціночні строки корисного використання відрізнялись на 10% від оцінок керівництва, знос основних засобів за 2018 рік збільшився би на 123 682 тис. грн., (31 грудня 2018: 99 357 тис. грн. або зменшилась би на 108 722 тис. грн., (31 грудня 2018: 81 819 тис. грн.).

3. Основні положення облікової політики

3.1. Іноземна валюта

Операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у функціональній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням спот-курсу між функціональною та іноземною валютами на дату здійснення операції.

На кінець кожного звітного періоду Група відображає:

- монетарні статті в іноземній валюті переоцінюються по валютному курсу з використанням курсу на кінець звітного періоду;
- немонетарні статті, які відображені за історичною собівартістю і зарахування яких на баланс пов'язане з операціями в іноземній валюті, відображаються по валютному курсу на дату здійснення операції;
- немонетарні статті, які відображені в обліку за справедливою вартістю, в іноземній валюті відображаються по валютному курсу на дату визначення цієї справедливої вартості.

Курсові різниці, що виникають при здійсненні розрахунків за монетарними статтями або при перерахунку монетарних статей за курсами, що відрізняються від курсів, за якими вони перераховувалися при первісному визнанні протягом звітного періоду або у попередніх звітних періодах, підлягають визнанню у складі прибутків чи збитків того періоду, в якому такі різниці виникли.

Прибутки та збитки від переоцінки зобов'язань за кредитами в іноземній валюті, та інші прибутки та збитки від переоцінки монетарних залишків в іноземній валюті, відображаються в складі інших операційних доходів та витрат.

3.2. Основні засоби

а. Власні активи

Група застосовує модель переоціненої вартості для груп основних засобів:

- Будівлі;
- Споруди;
- Машини та обладнання.

Після визнання активом, об'єкти основних засобів вище зазначених груп обліковуються за переоціненою вартістю, яка є справедливою вартістю відповідних об'єктів на дату переоцінки за мінусом будь-якої подальшої накопиченої амортизації та подальших накопичених збитків від зменшення корисності, якщо є.

Будівлі, споруди та машини та обладнання переоцінюються з достатньою регулярністю, щоб забезпечити відсутність суттєвої різниці між їхньою балансовою вартістю та сумою, визначеною на основі справедливої вартості, станом на кінець звітного періоду. Збільшення балансової вартості внаслідок переоцінки показується за кредитом в іншому сукупному доході та призводить до збільшення суми переоцінки у складі капіталу. Зменшення балансової вартості активу, яке компенсує попереднє збільшення балансової вартості того самого активу, включається до іншого сукупного доходу та призводить до зменшення суми переоцінки, раніше визнаної у складі капіталу. Всі інші випадки зменшення балансової вартості відображаються у складі прибутку чи збитку за рік.

Резерв переоцінки землі та будівель, показаний у складі капіталу, відноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток у тому випадку, коли сума переоцінки реалізована, тобто коли актив реалізується або списується, або коли Група продовжує використовувати актив. В останньому випадку сума реалізованої переоцінки – це різниця між сумою амортизації, розрахованої на основі переоціненої балансової вартості активу, та сумою амортизації, розрахованої на основі первісної вартості активу.

Група застосовує модель собівартості вартості для наступних груп основних засобів:

- Транспортні засоби;
- Інші основні засоби.

Модель собівартості передбачає, що після визнання у якості активу об'єкт основних засобів обліковується за собівартістю за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності, якщо є.

Собівартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- ціни його придбання, включаючи імпортні мита та невідшкодовувані податки на придбання після вирахування торговельних знижок та цінових знижок;
- будь-яких витрат, які безпосередньо пов'язані з доставкою активу до місця розташування та приведення його в стан, необхідний для експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом;
- первісної попередньої оцінки витрат на демонтаж, переміщення об'єкта та відновлення території, на якій він розташований, зобов'язання за якими Компанія бере або коли купує цей об'єкт, або коли використовує його протягом певного періоду з метою, яка відрізняється від виробництва запасів протягом цього періоду.

Вартість самостійно побудованих активів включає витрати на матеріали, прямі витрати на працю та відповідну частину накладних витрат.

Споруди - це тристоронні конструкції, які не мають даху, фундаменту чи стіни. Споруди в основному використовуються в сільському господарстві і виробництві цукру та являють собою ангари, силоси, склади та зерносушарки.

Незавершені капітальні інвестиції включають витрати, безпосередньо пов'язані з будівництвом основних засобів, з урахуванням відповідно розподілених прямих змінних накладних витрат, понесених при будівництві.

Прибуток або збиток, який виникає у результаті вибуття або списання об'єкта основних засобів, визначається як різниця між надходженнями від реалізації та балансовою вартістю активу і визнається у складі прибутку або збитку.

Група переглядає ліквідаційну вартість та метод амортизації основних засобів щорічно, а також у випадку значної зміни у очікуваному способі споживання майбутніх економічних вигід, надходження яких пов'язане з активом.

Кожну частину об'єкта основних засобів, собівартість якої є суттєвою стосовно загальної собівартості об'єкта Група амортизує окремо.

Основні засоби, що надходять по договорах оренди відображаються за найменшою з двох вартостей – справедливої вартості або приведеної вартості майбутніх орендних платежів з моменту початку оренди за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності.

b. Подальші витрати

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта. Витрати, понесені під час технічного обслуговування та поточних ремонтів, відносяться на витрати періоду по мірі їх виникнення.

с. Амортизація

Група застосовує прямолінійний метод нарахування амортизації для основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Амортизація об'єкта починається тоді, коли він стає готовим для використання. Земля, активи, що будуються, та не встановлене обладнання не амортизуються.

Оціночні первинні строки корисного використання груп основних засобів:

Будівлі	50 років
Споруди	50 років
Машини та обладнання	20 років
Транспорт	10 років
Інші основні засоби	5 років

3.3. Інвестиційна нерухомість

На дату переходу на МСФЗ Група визнала інвестиційну нерухомість за умовною первісною вартістю. На дату первісного визнання та подальша оцінка інвестиційної нерухомості визначається за собівартістю за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності.

Амортизація інвестиційної нерухомості визнається в консолідованому звіті про сукупний дохід у відповідності до строку корисного використання окремих активів на прямолінійній основі.

Інвестиційна нерухомість складається з будівель. Оціночний первинний строк корисного використання - 50 років.

3.4. Нематеріальні активи, крім гудвілу

Нематеріальні активи, які отримує Група і які мають обмежені строки корисного використання, переважно складаються з програмного забезпечення.

Програмне забезпечення оцінюється за собівартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від зменшення корисності. Амортизація нараховується у звіті про фінансові результати в категорії витрат відповідно до функції нематеріального активу за прямолінійним методом протягом очікуваного строку корисного використання, який зазвичай становить 4 роки.

Період амортизації активу з визначеним строком корисної експлуатації переглядається щонайменше на кінець кожного року.

3.5. Оренда

Група є стороною договорів оренди в якості орендаря, а саме:

- земельні ділянки;
- офісні приміщення та склади;
- обладнання.

Оренда визнається, оцінюється та подається відповідно до МСФЗ 16 «Оренда».

Група визнає активи та зобов'язання за всіма договорами оренди, застосовуючи винятки, наведені в стандарті з 1 січня 2018 року. Контракти, які не були визначені як оренда згідно МСБО 17 та КТМФЗ 4, не були переоцінені на предмет наявності оренди. Тому визначення договору оренди згідно МСФЗ 16 застосовувалося лише до договорів, укладених або змінених 1 січня 2018 року або після цього.

На дату первісного визнання активи у формі права користування оцінюються за собівартістю, яка включає:

- суму первісного визнання зобов'язання з оренди;
- будь-які орендні платежі, здійснені на дату або до дати початку, за вирахуванням будь-яких стимулів оренди;
- будь-які початкові прямі витрати, понесені орендарем;
- оціночні витрати, які повинен понести орендар під час демонтажу та вилучення базових активів або відновлення ділянки, на якій розташовані активи.

Дата початку оренди - це дата, коли орендодавець надає базовий актив для використання орендарю.

Після дати початку оренди активи у формі права користування оцінюються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності та коригуються на суму будь-якої переоцінки зобов'язання з оренди. Активи у формі права користування, як правило, амортизуються протягом одного з коротших термінів або терміну корисного використання активу або строку оренди на прямолінійній основі. Якщо Група має достатню впевненість щодо використання опціону купівлі, активи у формі права користування, амортизуються протягом строку корисного використання активів. Амортизація активів у формі права користування розраховується прямолінійним методом протягом їх орієнтовного строку корисного використання наступним чином:

	Строк корисного використання, роки
Земля	1 – 49
Будівлі	1 – 15
Обладнання	1 – 5
Транспортні засоби	1 - 3

Термін оренди, визначений Компанією, включає:

- не скасовуваний період оренди за договором;
- періоди, на які поширюється опціон на продовження оренди, якщо орендар обґрунтовано впевнений, що використає цей опціон;
- періоди, на які поширюється опціон припинення оренди, якщо орендар безперечно впевнений, що цей варіант не буде використовувати.

Зобов'язання з оренди спочатку оцінюються за теперішньою вартістю орендних платежів, які ще не були сплачені на цю дату. Орендні платежі дисконтуються з використанням ставки залучення додаткових позикових коштів на дату початку договору. Кожен орендний платіж розподіляється між зобов'язанням та фінансовими витратами. Фінансові витрати визнаються в прибутках чи збитках протягом періоду оренди.

Зобов'язання з оренди включають чисту теперішню вартість наступних орендних платежів:

- фіксовані платежі (включаючи по суті фіксовані платежі), за вирахуванням дебіторської заборгованості щодо орендних платежів, і
- змінну плату за оренду, яка базується на індексі або ставці, яка була визначена за допомогою показника індексу або ставки при первісному визнанні на дату початку договору оренди.

В подальшому зобов'язання з оренди обліковується за амортизованою вартістю за методом ефективної процентної ставки. Зобов'язання з оренди переоцінюються в разі зміни майбутніх орендних платежів, що виникають внаслідок зміни індексу або ставки, і коли відбувається зміна оцінки Компанії щодо того, чи буде вона використовувати опціон на продовження строку оренди або припинення дії договору оренди.

Кожен орендний платіж розподіляється між зобов'язанням та витратами на відсотки за зобов'язанням з оренди. Витрати на відсотки за зобов'язанням з оренди визнаються в прибутках чи збитках протягом періоду оренди з метою відображення постійної відсоткової ставки щодо зобов'язання з оренди за кожен період. Група застосувала модель собівартості до активів у формі права користування. Активи у формі права користування, амортизуються протягом одного з коротших термінів або терміну корисного використання активу або строку оренди на прямолінійній основі. Крім того, активи у формі права користування періодично зменшуються за рахунок збитків від зменшення корисності, якщо такі є, та коригуються на суму будь-якої переоцінки зобов'язання з оренди.

Коли зобов'язання з оренди переоцінюються, здійснюється відповідне коригування балансової вартості активів у формі права користування або відображається у прибутку чи збитку, якщо балансова вартість активів у формі права користування була зменшена до нуля.

Контракти можуть містити як орендні, так і не орендні компоненти. Група розподіляє винагороду в договорі на орендні та не орендні компоненти на основі їх відповідних вартостей.

Орендні платежі виключають змінні витрати, які залежать від внутрішніх і зовнішніх факторів, наприклад, використання енергії, обмеження кількості мото-часів тощо. Такі змінні платежі за оренду не включаються до

первісної оцінки зобов'язань з оренди, визнаються безпосередньо у прибутку та збитку. Група вирішила не визнавати активи у формі права користування та зобов'язання з оренди для короткострокової оренди обладнання та іншої оренди, термін якої становить 12 місяців або менше, та оренди малоцінних активів. Виплати, пов'язані з короткостроковою орендою інших активів, визнаються у прибутках чи збитках на прямолінійній основі.

3.6. Біологічні активи

Група класифікує худобу (переважно рогату худобу) і незібрані зернові культури як біологічні активи. Біологічні активи відображаються за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж, крім випадків, коли справедливую вартість не можна достовірно оцінити. Якщо справедливую вартість не можна достовірно оцінити, біологічні активи відображаються за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення. Витрати на продаж – додаткові витрати, які можна прямо віднести до вибуття активу, за винятком фінансових витрат і витрат, пов'язаних з податком на прибуток.

Прибуток (збиток), що виникає внаслідок змін у справедливій вартості біологічних активів, включається до звіту про фінансові результати в статті «Зміни справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції» Група класифікує біологічні активи як короткострокові або довгострокові залежно від середнього терміну корисного використання відповідної групи біологічних активів.

3.7. Сільськогосподарська продукція

Група класифікує зібрані зернові культури як сільськогосподарську продукцію. Сільськогосподарська продукція визнається у звіті про фінансовий стан за меншою з двох величин: собівартістю (тобто справедлива вартість на момент збору врожаю за вирахуванням витрат на продаж, які вважаються собівартістю на таку дату) або чистою вартістю реалізації. Прибуток або збиток, що виникає при первісному визнанні сільськогосподарської продукції за її справедливою вартістю з вирахуванням витрат на продаж, включається до звіту про фінансові результати в статті «Зміни справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції»

3.8. Фінансові інструменти

Первісна оцінка та визнання

При первісному визнанні фінансові активи класифікуються як фінансові активи, які оцінюються за амортизованою вартістю (AC), справедливою вартістю, що змінюється через інший сукупний дохід (FVOCI) або справедливою вартістю, що змінюється через прибуток або збиток (FVTPL), відповідно. Усі фінансові активи спочатку визнаються за справедливою вартістю плюс, якщо фінансові активи не відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збитки, витрати на проведення операції, що відносяться до придбання фінансового активу. Справедлива вартість при первісному визнанні найкраще підтверджується ціною угоди.

Фінансові активи – класифікація і подальша оцінка – бізнес-модель

Бізнес-модель відображає спосіб, у який Група управляє активами з метою отримання грошових потоків: чи є метою компанії (i) виключно отримання передбачених договором грошових потоків від активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків»), або (ii) отримання передбачених договором грошових потоків і грошових потоків, які виникають у результаті продажу активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу»), або якщо не застосовується ні пункт (i), ні пункт (ii), фінансові активи відносяться у категорію «інших» бізнес-моделей та оцінюються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток.

Бізнес-модель визначається для групи активів (на рівні портфеля) на основі всіх відповідних доказів діяльності, яку Група має намір здійснити для досягнення цілі, встановленої для портфеля, наявного на дату оцінки. Фактори, які Група враховує при визначенні бізнес-моделі, включають мету і склад портфеля, минулий досвід отримання грошових потоків по відповідних активах, підходи до оцінки та управління ризиками, методи оцінки доходності активів та схему виплат керівникам.

Фінансові активи – класифікація і подальша оцінка – характеристики грошових потоків

Якщо бізнес-модель передбачає утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків або для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу, Група оцінює, чи являють собою грошові потоки виключно виплати основної суми боргу та процентів («тест на виплати основної суми боргу та процентів» або

«SPPI-тест»). Фінансові активи із вбудованими похідними інструментами розглядаються у сукупності, щоб визначити, чи є грошові потоки по них виплатами виключно основної суми боргу та процентів. У ході такої оцінки Група аналізує, чи відповідають передбачені договором грошові потоки умовам базового кредитного договору, тобто проценти включають тільки відшкодування щодо кредитного ризику, вартості грошей у часі, інших ризиків базового кредитного договору та маржу прибутку.

Якщо умови договору передбачають схильність до ризику чи волатильності, які не відповідають умовам базового кредитного договору, відповідний фінансовий актив класифікується та оцінюється за справедливою вартістю через прибуток чи збиток. SPPI-тест виконується при первісному визнанні активу, а подальша переоцінка не проводиться.

Фінансові активи, що надалі оцінюються за амортизованою вартістю

Після первісного визнання такі активи обліковуються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка та за вирахуванням будь-яких збитків від зменшення корисності. Після первісного визнання резерв очікуваних кредитних збитків (ОКЗ) визнається для фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю, і включається до складу витрат. Фінансові активи компанії, на які поширюється модель ОКЗ представлені торговою та іншою дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та їх еквівалентами, короткостроковими депозитами. Група оцінює ОКЗ та визнає забезпечення під очікувані кредитні збитки на кожну звітну дату. Група використовує спрощений підхід, передбачений IFRS 9, до оцінки ОКЗ, при якому застосовується резерв під ОКЗ за весь термін для всієї торгової та іншої дебіторської заборгованості і активів за договором. Виявлені збитки від знецінення щодо короткострокових депозитів і грошових коштів та їх еквівалентів були несуттєвими станом на звітну дату. Контрактні активи є несуттєвими і не були виокремлені в консолідованій фінансовій звітності і тому не розглядалися як предмет оцінки ОКЗ станом на звітну дату.

Подальша оцінка

Для цілей подальшої оцінки фінансові активи класифікуються за такими категоріями:

- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток,
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід,
- за амортизованою вартістю.

Фінансові активи – припинення визнання

Група припиняє визнання фінансових активів, коли (а) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність, або (б) Група передала права на отримання грошових потоків від фінансових активів або уклала угоду про передачу, і при цьому (i) також передала в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням активами, або (ii) Група не передала та не залишила в основному всі ризики та вигоди володіння, але припинила здійснювати контроль.

Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній стороні без внесення додаткових обмежень на перепродаж.

3.9. Принципи визначення справедливої вартості

Справедлива вартість є ціною, яка була б отримана за продаж активу або виплачена за передачу зобов'язання в рамках звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки.

Оцінка за справедливою вартістю передбачає, що операція з продажу активу або передачі зобов'язання відбувається або на основному ринку для даного активу чи зобов'язання; або в умовах відсутності основного ринку, на найбільш вигідному ринку для даного активу чи зобов'язання.

Справедлива вартість активу або зобов'язання оцінюється з використанням припущень, які використовувалися б учасниками ринку при визначенні ціни активу або зобов'язання, при цьому передбачається, що учасники ринку діють в своїх кращих інтересах.

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у попередній консолідованій фінансовій звітності, класифікується за ієрархією джерел справедливої вартості, що подана нижче, на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- Рівень 1: ринкові котирування (без коригувань) ідентичних активів або зобов'язань на активних ринках;
- Рівень 2: моделі оцінки, для яких всі вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначену справедливу вартість відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та базуються прямо або опосередковано на ринкових даних;
- Рівень 3: моделі оцінки, які використовують вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та відсутні у відкритому доступі.

Для активів і зобов'язань, які переоцінюються у консолідованій фінансовій звітності на періодичній основі, Група визначає необхідність їх переміщення між рівнями джерел ієрархії, повторно аналізуючи класифікацію (на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є значними для оцінки за справедливою вартістю в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

3.10. Запаси

Запаси оцінюються за найменшою з двох оцінок: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Запаси відображаються за чистою вартістю реалізації у випадку, якщо на дату балансу їх ціна знизилася або вони втратили первісну очікувану Компанією економічну вигоду. При продажі запасів, їх відпуску у виробництво або при іншому вибутті їх оцінка здійснюється за методом середньозваженої собівартості.

3.11. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти складаються з готівки в касі, коштів на поточних рахунках у банках і депозитів до запитання, або зі строками погашення до трьох місяців.

Грошові кошти та їх еквіваленти первинно визнаються за справедливою вартістю та в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю із застосуванням методу ефективної відсоткової ставки.

3.12. Грошові депозити

Грошові депозити утримуються для інвестиційної діяльності. Для цілей консолідованого звіту про рух грошових коштів, короткострокові депозити були включені до інвестиційної діяльності.

3.13. Торгова дебіторська заборгованість

Торгова та інша дебіторська заборгованість первісно визнається за справедливою вартістю і у подальшому оцінюється за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки, за вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки.

3.14. Зменшення корисності

а. Фінансові активи

Група розраховує ECL та визнає чисті збитки від знецінення фінансових активів на кожну звітну дату. Група застосовує спрощений підхід МСФЗ 9 для розрахунку очікуваних кредитних збитків, який використовує резерв очікуваних збитків протягом усього періоду для торгівельної дебіторської заборгованості. ECL протягом всього періоду - це ECL, який є результатом усіх можливих подій дефолту протягом очікуваного періоду фінансового інструменту. Розрахунок ECL відображає: (i) неупереджену та ймовірність зважену суму, яка визначається шляхом оцінки діапазону можливих результатів, (ii) вартість грошей у часі та (iii) всю обґрунтовану та підтверджену інформацію, яка доступна без зайвих витрат та зусиль, наприкінці кожного звітного періоду про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх умов.

Для тестування всіх інших фінансових активів на предмет знецінення Група застосовує звичайний підхід. При застосуванні звичайного підходу Група розподіляє фінансові активи на наступні категорії:

- активів, по яким не було суттєвого зростання кредитного ризику;
- активів, по яким було суттєве зростання кредитного ризику.

Для фінансових активів, по яким не було суттєвого зростання кредитного ризику після первісного визнання Група визнає резерв під дванадцятимісячні очікувані кредитні збитки, які є частиною очікуваних кредитних збитків за

весь період, тобто очікувані кредитні ризики, що виникають у наслідок всіх можливих випадків дефолту, що можливі протягом дванадцяти місяців після звітної дати.

Для фінансових активів, по яким відбулося суттєве зростання кредитного ризику на індивідуальній чи груповій основі Група визнає резерв під очікувані кредитні ризики на увесь термін, тобто очікувані кредитні ризики, що виникають у наслідок всіх можливих випадків дефолту протягом усього терміну дії фінансового інструмента

Станом на кожну звітну дату Група оцінює наявність значного збільшення кредитного ризику по фінансовому активу на основі аналізу зміни ризику виникнення дефолту. Група при оцінці зміни кредитного ризику застосовує професійне судження.

Для нарахування резерву кредитних збитків Група розподіляє фінансові активи на наступні категорії згідно спільних характеристик кредитного ризику:

- фінансові активи, отримані від сторонніх контрагентів
- фінансові активи, отримані від пов'язаних сторін.

Нарахування резерву кредитних збитків для фінансових активів, отриманих від сторонніх контрагентів, здійснюється на індивідуальній та на груповій основі. Нарахування резерву на індивідуальній основі здійснюється на основі аналізу заборгованості по окремих дебіторах. Сума резерву, нарахована на груповій основі, коригується на суму резерву, розрахованого на індивідуальній основі. Нарахування резерву кредитних збитків на груповій основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів прострочення оплати. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду. При аналізі фінансових активів щодо зменшення їх корисності, Група враховує статистичні дані про прострочену дебіторську заборгованість за останні 2 роки, враховує макроекономічні чинники, які можуть вплинути на майбутні кредитні збитки та визначає відсоток резерву під кредитні збитки по групах дебіторської заборгованості.

Нарахування резерву кредитних збитків для фінансових активів, отриманих від пов'язаних сторін, здійснюється на індивідуальній основі. Нарахування резерву кредитних збитків на індивідуальній основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів відстрочення оплати. Група розраховує коефіцієнти на основі міжнародних кредитних рейтингів ризику настання дефолту та виходу з дефолту за фінансовими інструментами, які мають зіставний рівень кредитного ризику. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду.

b. Нефінансові активи

На кожну звітну дату Група переглядає балансову вартість нефінансових активів, інших ніж запаси, що оцінюються за первісною вартістю за мінусом накопиченої амортизації з метою визначення чи існує будь-яке свідчення того, що ці активи зазнали збитку від зменшення корисності. За наявності такого свідчення Група оцінює суму відшкодування відповідного активу для визначення розміру збитку від знецінення.

Збиток від зменшення корисності визнається, якщо балансова вартість активу чи одиниці, що генерує грошові потоки, перевищує його суму відшкодування. Одиниця, що генерує грошові кошти - це найменша ідентифікована група активів, яка генерує грошові потоки, які значною мірою не залежать від інших активів та груп. Збитки від зменшення корисності відображаються у складі прибутку та збитку. Збитки від зменшення корисності визнаються щодо одиниць, що генерують грошові кошти, розподіляються спочатку для зменшення балансової вартості будь-якого гудвілу, що належить до одиниці, а потім для зменшення балансової вартості інших активів у підрозділі (групі одиниць) на пропорційній основі.

Сума очікуваного відшкодування являє собою більшу з величин: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж та вартості використання. При проведенні оцінки вартості використання сума очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується до їхньої теперішньої вартості з використанням ставки дисконту до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та характерні для активу ризику.

c. Сторнування збитків від зменшення корисності

Збитки від зменшення корисності, визнані у попередніх періодах, оцінюються на кожну звітну дату на предмет будь-яких ознак того, що збиток зменшився або більше не існує. Збиток від зменшення корисності зменшується, якщо є якісь ознаки того, що збитки від зменшення корисності, визнані в попередні періоди для активу можуть більше не існувати або можуть бути зменшені, а в оцінках, що використовуються для визначення відшкодуваної суми,

відбулися зміни. Збиток від зменшення корисності зменшується лише в тій мірі, в якій балансова вартість активу не перевищує балансову вартість, яка була б визначена за вирахуванням амортизації або амортизації, якщо не було визнано збитків від зменшення корисності.

3.15. Власний капітал

Зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток) класифікуються як власний капітал.

3.16. Чисті активи, які належать учасникам

Зобов'язання Компанії з відшкодування часток учасників призводить до виникнення фінансового зобов'язання, сума якого дорівнює поточній вартості відшкодування, навіть якщо зазначене зобов'язання залежить від наміру учасників реалізувати своє право. Розмір зобов'язання варіюється та залежить від розміру чистих активів Компанії.

Це зобов'язання відноситься у категорію довгострокових зобов'язань до того моменту, поки чисті активи є додатними, оскільки Група має безумовне право відстрочити відшкодування часток учасників, принаймні, на один рік після дати отримання вимоги про відшкодування.

Якщо на звітну дату дотримуються критерії для виключення класифікації чистих активів відповідно до МСБО 32 «Фінансові інструменти: презентація», вони підлягають рекласифікації у капітал.

3.17. Кредити та позики

Кредити та позики первісно визнаються за справедливою вартістю, за вирахуванням витрат, понесених на здійснення операцій. Після первісного визнання, кредити та позики визнаються за амортизованою вартістю, при цьому будь-які різниці між собівартістю та вартістю погашення визнаються у звіті про фінансові результати протягом періоду, на який були залучені позикові кошти, з використанням методу ефективної процентної ставки.

Якщо позикові кошти викуповуються або погашаються до строку погашення, будь-яка різниця між сумою погашення та балансовою вартістю визнається відразу у звіті про фінансові результати.

3.18. Торгова кредиторська заборгованість

Торгова кредиторська заборгованість нараховується, якщо контрагент виконав свої зобов'язання за договором, і визнається спочатку за справедливою вартістю, а в подальшому обліковується за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки.

3.19. Аванси отримані

Отримані аванси відображаються за первісно отриманими сумами.

3.20. Податки

Податок на прибуток

Податок на прибуток відображається у консолідованій фінансовій звітності відповідно до вимог законодавства, яке було чинним або по суті чинним на кінець звітного періоду. Витрати / (дохід) з податку на прибуток включають поточні податки та відстрочене оподаткування та відображаються у складі прибутку чи збитку за рік, якщо тільки вони не мають бути відображені в іншому сукупному доході або безпосередньо у складі капіталу у зв'язку з тим, що вони стосуються операцій, які також відображені у цьому самому або іншому періоді в іншому сукупному доході або безпосередньо у складі капіталу.

Поточний податок – це сума, що, як очікується, має бути сплачена податковим органам або ними відшкодована стосовно оподатковуваних прибутків чи збитків за поточний та попередні періоди.

Якщо консолідована фінансова звітність затверджується до подання відповідних податкових декларацій, то сума оподатковуваних прибутків або збитків розраховується на основі бухгалтерських оцінок. Інші податки, за винятком податку на прибуток, обліковуються у складі операційних витрат.

Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом балансових зобов'язань відносно перенесених на майбутні періоди податкових збитків та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їхньою балансовою вартістю для цілей фінансової інформації.

Відповідно до виключення при початковому визнанні, відстрочений податок не визнається для тимчасових різниць, що виникають при початковому визнанні активу або зобов'язання у результаті операції, яка не є об'єднанням бізнесу і яка при початковому визнанні не впливає на бухгалтерський або оподатковуваний прибуток. Суми відстрочених податків визначаються із використанням ставок оподаткування, які були введені в дію або практично були введені в дію станом на кінець звітного періоду і які, як очікується, застосовуватимуться у періоді, коли будуть сторновані тимчасові різниці або зараховані перенесені податкові збитки.

Відстрочені податкові активи по тимчасових різницях, що зменшують оподатковувану базу, та перенесені податкові збитки відображаються лише в тому обсязі, в якому існує ймовірність сторнування тимчасових різниць і отримання у майбутньому достатнього оподаткованого прибутку, відносно якого можна буде реалізувати тимчасові різниці.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання оцінюються за податковими ставками, які, як очікується, застосовуватимуться в році, коли актив реалізується або зобов'язання буде погашено, виходячи з ставок податку (та податкового законодавства), що набрали чинності або вступили в дію в основному на звітну дату .

Податок на додану вартість

В Україні ПДВ стягується за такими ставками: 20% застосовується у разі поставок товарів або послуг на території України, включаючи поставки без чітко визначеної суми винагороди, та імпорту товарів в Україну (крім випадків, чітко передбачених законодавством) та 0% застосовується у разі експорту товарів та супутніх послуг.

Вхідний ПДВ у разі продажу товарів або послуг обліковується в момент відвантаження товарів або надання послуг чи в момент надходження платежу від клієнта, залежно від того, що відбулося раніше.

Вхідний ПДВ обліковується наступним чином: право на податковий кредит за вхідним ПДВ у разі закупівель виникає у момент реєстрації накладної з ПДВ, яка видається у момент надходження оплати постачальнику чи в момент переходу права власності на товари або надання послуг в Єдиному державному реєстрі податкових накладних, залежно від того, що відбулося раніше, а право на податковий кредит за вхідним ПДВ у разі імпорту товарів або послуг виникає на дату сплати податку.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами постачальникам і поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами від клієнтів показані у цій фінансовій інформації за вирахуванням ПДВ, оскільки очікується, що розрахунок за такими сумами буде здійснено шляхом поставки відповідних товарів або послуг.

Фіксований сільськогосподарський податок

Відповідно до Податкового кодексу України, сільськогосподарські компанії, які займаються виробництвом, переробкою та реалізацією сільськогосподарської продукції, можуть зареєструватися як платники фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП), за умови, що їхні доходи від реалізації сільськогосподарських товарів власного виробництва становлять більше ніж 75% від їхніх валових доходів за попередній рік.

Замість податку на прибуток підприємств, земельного податку, збору за спеціальне використання води, муніципальний податок, податок на транспортні засоби, збори на геологічні дослідження та плату за торговий патент сплачується фіксований сільськогосподарський податок. Сума фіксованого сільськогосподарського податку, що підлягає сплаті, обчислюється у відсотках від умовної вартості всіх земельних ділянок (визначеної державою), які були передані в оренду або знаходяться у власності платника податку. Фіксований сільськогосподарський податок відноситься на витрати того періоду, якого він стосується.

3.21. Облік державних грантів

Українське законодавство передбачає низку різних грантів і податкових пільг для компаній, що займаються сільськогосподарською діяльністю. Гранти та пільги затверджуються Верховною Радою (Парламентом), а також Міністерством аграрної політики, Міністерством фінансів, Державним комітетом водного господарства, податковими органами та місцевими районними адміністраціями.

Державні гранти визнаються, коли існує достовірна впевненість того, що грант буде отриманий та усі інші умови для його отримання виконані. Державні гранти визнаються як доходи на систематичній основі протягом періодів, у яких Група визнає як витрати відповідні витрати, на компенсацію яких він був отриманий. Отримані кошти

відображаються у консолідованій фінансовій звітності Групи як відстрочений дохід в тому обсязі, в якому умови надання гранту були порушенні.

Державні гранти, пов'язані з рослинництвом та тваринництвом

У 2018-2019 роках найбільша частка бюджетних субсидій була виділена на підтримку тваринництва: виплата корпоративним підприємствам 1 500 грн. на голову худоби.

Відповідно до Закону України «Про підтримку сільського господарства» все сільгоспвиробники, які звертаються за субсидією, повинні бути включені до Державного реєстру одержувачів бюджетних субсидій. Сільськогосподарський виробник визначається як ферма або компанія, яка протягом останніх 12 звітних періодів (місяців) отримала 75% надходжень від реалізації сільськогосподарської продукції.

До переліку субсидованої сільськогосподарської продукції Групи входять: цукрові буряки, молоко і м'ясо.

Часткова компенсація фінансових витрат та інші субсидії

Група має право отримувати за низкою державних програм відшкодування вартості сільськогосподарської техніки, виробленої в Україні, та вартості добрив, вироблених в Україні. Сільськогосподарські виробники повинні відповідати певним критеріям для отримання таких субсидій.

Оскільки проценти та інші субсидії підлягають сплаті тільки коли це дозволено державним бюджетом, вони визнаються на касовій основі та відображаються в іншому операційному доході.

3.22. Виручка

Виручка - це дохід, що виникає у ході звичайної діяльності Компанії. Виручка визнається в сумі ціни угоди. Ціна угоди - це сума винагороди, право на яку Група очікує отримати в обмін на передачу контролю над обіцяними товарами чи послугами покупцю, без урахування сум, одержаних від імені третіх сторін.

Виручка визнається за вирахуванням знижок, повернень та податків на додану вартість та інших аналогічних обов'язкових платежів.

Продажі товарів

Продажі визнаються на момент переходу контролю над товаром, тобто коли товари поставлені покупцю, покупець має повну свободу дій щодо товарів і коли відсутнє невиконане зобов'язання, яке може вплинути на приймання покупцем товарів. Поставка вважається виконаною, коли товари були доставлені у визначене місце, ризики застаріння та втрати перейшли до покупця, і покупець прийняв товари відповідно до договору, строк дій положень про приймання закінчився або у Компанії наявні об'єктивні докази того, що всі критерії приймання були виконані.

Вважається, що елемент фінансування відсутній, оскільки продажі здійснюються із наданням відстрочки платежу строком на 60 днів, що відповідає ринковій практиці. Дебіторська заборгованість визнається, коли товари поставлені, оскільки на цей момент винагорода є безумовною, тому що настання строку платежу зумовлене тільки плином часу.

Продажі послуг

Група надає послуги за договорами з фіксованою та змінною винагородою. Якщо Група передає контроль над послугою протягом періоду і, відповідно, виконує зобов'язання до виконання протягом періоду, виручка від надання послуг визнається у тому звітному періоді, в якому послуги були надані. За договорами з фіксованою винагородою виручка визнається на основі обсягу послуг, фактично наданих до кінця звітного періоду, пропорційно загальному обсягу послуг, що надаються, оскільки покупець одночасно отримує і споживає вигоди. Виручка визначається на основі фактично витраченого робочого часу відносно загальних очікуваних витрат часу.

У випадку договорів із фіксованою винагородою, покупець сплачує фіксовану суму відповідно до графіку платежів. Якщо вартість послуг, наданих Компанією, перевищує суму платежу, визнається актив за договором із покупцем. Якщо сума платежів перевищує вартість наданих послуг, визнається зобов'язання за договором із покупцем.

Якщо договір включає змінну винагороду, виручка визнається, тільки якщо існує висока ймовірність того, що в майбутніх періодах не буде значного зменшення такої виручки.

3.23. Процентні доходи

Процентні доходи відображаються в консолідованому звіті про сукупний дохід за всіма борговими інструментами за методом нарахування з використанням ефективної відсоткової ставки. Процентний дохід включає в себе номінальний відсоток, а також амортизацію дисконту або премії.

3.24. Витрати

Витрати відображаються за методом нарахування.

3.25. Фінансові витрати та доходи

Фінансові витрати включають витрати з відсотків за кредитами та позиками та курсові різниці. Всі процентні та інші витрати за позиковими коштами відносяться на витрати із використанням методу ефективної процентної ставки.

Фінансові доходи переважно складаються з процентних доходів за банківськими депозитами. Процентні доходи, розраховані за методом ефективної процентної ставки.

Витрати на позики, безпосередньо пов'язані з придбанням, будівництвом або створенням активу, який обов'язково вимагає тривалого періоду для його підготовки до планового використання або продажу, капіталізуються в складі первісної вартості такого активу. Усі інші витрати на позики відносяться на витрати у тому звітному періоді, в якому вони були понесені. Витрати на позики включають виплату процентів та інші витрати, понесені суб'єктом господарювання у зв'язку з позиковими коштами. Група не застосовує МСБО 23 «Витрати на позики» до витрат на позики, які прямо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, оціненого (який буде оцінений) за справедливою вартістю:

- біологічних активів, що належать до сфери застосування МСБО 41 «Сільське господарство»;
- запасів, які виробляються або іншим чином виготовляються постійно або серійно у великій кількості.

3.26. Згорання фінансових активів та фінансових зобов'язань

Фінансовий актив та фінансове зобов'язання згортається і чиста сума подається в консолідованому звіті про фінансовий стан, якщо і тільки якщо існує юридично забезпечене право на згорання визнаних сум і є намір погасити зобов'язання на нетто-основі або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

3.27. Звіт про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів підготовлений за непрямим методом. Зміни у статтях звіту про фінансовий стан, які не призвели до виникнення грошових потоків, таких як курсові різниці, зміни справедливої вартості тощо, були виключені для цілей підготовки цієї звітності. Активи або зобов'язання, придбані в рамках об'єднання підприємств, включаються в інвестиційну діяльність (за вирахуванням придбаних грошових коштів). Дивіденди, сплачені власникам простих акцій, включаються до фінансової діяльності. Дивіденди отримані класифікуються як інвестиційна діяльність. Проценти сплачені включаються до фінансової діяльності. Проценти сплачені включаються до інвестиційної діяльності. Платежі за зобов'язаннями з оренди – частина процентів та основної суми – включаються до фінансової діяльності.

3.28. Нові стандарти, які не набрали чинності

Були опубліковані окремі нові стандарти та інтерпретації, що будуть обов'язковими для застосування Компанією у річних періодах, починаючи з 1 січня 2020 року та пізніших періодах. Група не застосовувала ці стандарти та інтерпретації до початку їх обов'язкового застосування.

Продаж чи внесок активів в асоційовану компанію або спільне підприємство інвестором – зміни МСФЗ 10 та МСБО 28 (опубліковані 11 вересня 2014 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з дати, яка буде встановлена РМСБО, або після цієї дати). Ці зміни усувають невідповідність між вимогами МСФЗ 10 і МСБО 28, що стосуються продажу чи внеску активів в асоційовану компанію або спільне підприємство інвестором. Основний наслідок застосування змін полягає у тому, що прибуток чи збиток визнається у повному обсязі у тому випадку, якщо угода стосується бізнесу. Якщо активи не являють собою бізнес, навіть якщо цими активами володіє дочірнє підприємство, визнається лише частина прибутку чи збитку.

МСФЗ 17 «Договори страхування» (опублікований 18 травня 2017 року і вступає в силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2021 року або після цієї дати). МСФЗ 17 замінює МСФЗ 4, який дозволяв компаніям застосовувати існуючу практику обліку договорів страхування.

Зміни Концептуальної основи фінансової звітності (опубліковані 29 березня 2018 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати). Концептуальна основа фінансової звітності у новій редакції містить новий розділ про оцінку, рекомендації щодо відображення у звітності фінансових результатів, удосконалені визначення та рекомендації (зокрема, визначення зобов'язання) і роз'яснення таких важливих питань, як функції управління, обачливість та невизначеність оцінки у ході підготовки фінансової звітності.

Визначення суттєвості – зміни МСБО 1 та МСБО 8 (опубліковані 31 жовтня 2018 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати). Ці зміни уточнюють визначення суттєвості та застосування цього поняття завдяки включенню рекомендацій щодо визначення, які раніше були наведені в інших стандартах МСФЗ. Крім того, були допрацьовані пояснення до цього визначення. Зміни також забезпечують послідовність використання визначення суттєвості в усіх стандартах МСФЗ. Інформація вважається суттєвою, якщо обґрунтовано очікується, що її пропуск, викривлення або складність її розуміння може вплинути на рішення, які приймають основні користувачі фінансової звітності загального призначення на основі такої фінансової звітності, яка відображає фінансову інформацію про конкретну організацію, що звітує.

Реформа базової процентної ставки – зміни МСФЗ 9, МСБО 39 та МСФЗ 7 (опубліковані 26 вересня 2019 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати). Ці зміни зумовлені заміною базових процентних ставок, наприклад, ставки LIBOR (ставка пропозиції на Лондонському міжбанківському ринку) та інших міжбанківських ставок пропозиції (ставки IBOR). Зміни передбачають тимчасове звільнення від застосування спеціальних вимог обліку хеджування до відносин хеджування, на які безпосередньо впливає реформа IBOR.

Наразі Група оцінює вплив цих змін на її консолідовану фінансову звітність. Якщо інше не зазначено вище, не очікується суттєвого впливу цих нових стандартів та інтерпретацій на консолідовану фінансову звітність Компанії.

4. Перше застосування МСФЗ

Компанія та Група на дату переходу вела свій бухгалтерський облік та складала фінансову звітність відповідно до вимог українського законодавства, які не повною мірою збігаються з МСФЗ. Група на дату переходу не готувала консолідовану фінансову звітність відповідно до вимог українського законодавства.

Група підготувала попередню консолідовану фінансову звітність станом на 31 грудня 2018 року і за рік, що завершився на зазначену дату у відповідності з МСФЗ, які застосовуються за період, що закінчився 31 грудня 2018 року або після цієї дати, і які є порівняльною інформацією до даної консолідованої фінансової звітності, за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року.

Застосовані винятки

МСФЗ 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності» дозволяє певні винятки відносно ретроспективного застосування вимог МСФЗ. При підготовці цієї консолідованої фінансової звітності Група застосувала наступні обов'язкові винятки з повного ретроспективного застосування МСФЗ:

Облікові оцінки. Облікові оцінки за МСФЗ станом на 1 січня 2018 року і 31 грудня 2018 року, відповідають оцінкам, зробленим на ті ж самі дати відповідно до Національних Положень (Стандартів) Бухгалтерського Обліку («НП(С)БО»), крім випадків, коли існує об'єктивне свідчення того, що такі оцінки були помилковими.

Припинення визнання фінансових активів і зобов'язань. Фінансові активи та зобов'язання, визнання яких було припинено до дати переходу Групи на МСФЗ, не визнаються повторно за МСФЗ. Керівництво вирішило не застосувати з більш ранньої дати критерії припинення визнання за МСФЗ 9.

Класифікація та оцінка фінансових інструментів. Група оцінює відповідність її фінансових активів умовам оцінки за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід на основі фактів та обставин, які існують на дату переходу на облік відповідно до МСФЗ. У випадках практичної неможливості ретроспективного застосування методу ефективної процентної ставки для Групи, справедлива вартість фінансових активів або (та) фінансових зобов'язань на дату переходу на облік відповідно до МСФЗ є новою валовою

балансовою вартістю цих фінансових активів або новою амортизованою вартістю цих фінансових зобов'язань на дату переходу на облік відповідно до МСФЗ.

Знецінення фінансових активів. Вимоги МСФЗ 9 щодо знецінення застосовані ретроспективно. У тих випадках, коли визначення значного підвищення кредитного ризику фінансового інструменту після первісного визнання потребує надмірних витрат та зусиль, керівництво прийняло рішення визнавати оціночний резерв під кредитні збитки за весь строк інструменту станом на кожен звітну дату до припинення визнання фінансового інструменту (крім фінансових інструментів, кредитний ризик за якими станом на звітну дату є незначним).

Інші обов'язкові винятки з ретроспективного застосування інших МСФЗ не застосовуються до Групи. Група застосувала такі добровільні звільнення:

Використання справедливої вартості в якості умовної вартості. Група вирішила оцінити окремі статті основних засобів за справедливою вартістю станом на 1 січня 2018 року і використати справедливу вартість в якості умовної вартості на цю дату. У результаті цього звільнення балансова вартість будівель, споруд, машин та обладнання за НП(С)БО збільшилася на 3 124 844 тис. грн. до 7 648 517 тис. грн. за МСФЗ на дату переходу 1 січня 2018 року.

Визнання нематеріальних активів згенерованих внаслідок придбання бізнесу. Група здійснювала придбання бізнесу до 1 січня 2018 року та при першому застосуванні МСФЗ не переглядала ретроспективно результати бізнес комбінацій що виникли до дати першого застосування МСФЗ.

Облік оренди. Група є орендарем та застосувала наступний підхід до визнання зобов'язань з оренди та активів у формі права користування станом на дату переходу на облік за МСФЗ враховуючи добровільні звільнення:

- оцінка зобов'язань з оренди за теперішньою вартістю орендних платежів, які лишилися сплатити, дисконтованою з використанням процентної ставки додаткових запозичень орендаря на дату переходу на МСФЗ;
- оцінка активів у формі права користування за сумою, що дорівнює зобов'язанню з оренди, скоригованому на суму всіх сплачених авансом або нарахованих орендних платежів, пов'язаних з такою орендою, визнаних у звіті про фінансовий стан безпосередньо перед датою переходу на МСФЗ;
- застосування єдиної ставки дисконтування до портфеля договорів оренди з обґрунтовано аналогічними характеристикам (наприклад, аналогічний строк оренди, що залишився, базових активів аналогічного класу в аналогічних економічних умовах);
- облік оренди, строк якої закінчується протягом 12 місяців з дати переходу на облік за МСФЗ, так, якби вона була короткостроковою орендою, що обліковується у відповідності до параграфу 6 МСФЗ 16;
- облік оренди базових активів з низькою вартістю у відповідності до параграфу 6 МСФЗ 16;
- виключення первісних прямих витрат для цілей оцінки активу у формі права користування на дату переходу на облік за МСФЗ;
- використання ретроспективного підходу при визначенні строку оренди, якщо договір містить опціони на подовження чи припинення оренди.

5. Основні засоби

Рух основних засобів за 2019 і 2018 роки, був представлений наступним чином:

	Будівлі	Споруди	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інше	Незавершене будівництво	Всього
Первісна чи переоцінена вартість станом на 1 січня 2019	1 868 098	2 057 083	3 723 336	133 337	161 659	634 085	8 577 598
Придбання	-	-	-	-	-	682 569	682 569
Вибуття	(9 199)	(11 314)	(50 015)	(3 070)	(3 847)	-	(77 445)
Знецінення	(1 257)	(6 114)	(8 627)	-	(98)	-	(16 096)
Переоцінка	(11 700)	(12 319)	(17 324)	-	-	-	(41 343)
Списання амортизації	(1 000)	(14 927)	(13 443)	(277)	(615)	-	(30 262)
Надходження з незавершеного будівництва	56 720	591 251	502 678	6 028	11 204	(1 167 881)	-
Переведено до складу необоротних активів утримуваних для продажу	(8 806)	(14 797)	(19 591)	-	(90)	-	(43 284)
Переведено з оренди	-	-	-	3 204	-	-	3 204
Первісна чи переоцінена вартість станом на 31 грудня 2019	1 892 856	2 588 863	4 117 014	139 222	168 213	148 773	9 054 941
Накопичена амортизація станом на 1 січня 2019	-	-	-	62 691	76 159	-	138 850
Нарахована амортизація за звітний період	131 244	187 735	818 640	17 292	27 057	-	1 181 968
Вибуття	(1 479)	(928)	(8 584)	(2 609)	(3 452)	-	(17 052)
Переоцінка	(1 000)	(14 927)	(13 443)	(277)	(615)	-	(30 262)
Переведено з оренди	-	-	-	1 689	-	-	1 689
Накопичена амортизація станом на 31 грудня 2019	128 765	171 880	796 613	78 786	99 149	-	1 275 193
Залишкова вартість станом на 1 січня 2019	1 868 098	2 057 083	3 723 336	70 646	85 500	634 085	8 438 748
Залишкова вартість станом на 31 грудня 2019	1 764 091	2 416 983	3 320 401	60 436	69 064	148 773	7 779 748
	Будівлі	Споруди	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інше	Незавершене будівництво	Всього
Первісна чи переоцінена вартість станом на 1 січня 2018	1 992 129	1 396 618	4 001 096	114 122	85 993	801 020	8 390 978
Придбання	-	-	-	-	-	1 620 258	1 620 258
Вибуття	(20 727)	(11 990)	(71 546)	(1 388)	(2 994)	-	(108 645)
Знецінення	(38 079)	(43 751)	(74 317)	-	-	-	(156 147)
Переоцінка	5 381	147 410	596 423	-	-	-	749 214
Списання амортизації	(217 357)	(247 057)	(1 404 497)	-	-	-	(1 868 911)
Надходження з незавершеного будівництва	226 235	809 195	652 500	20 603	78 660	(1 787 193)	-
Відновлення вартості раніше знецінених основних засобів	1 066	6 658	23 677	-	-	-	31 401
Переведено до інвестиційної нерухомості	(80 550)	-	-	-	-	-	(80 550)
Первісна чи переоцінена вартість станом на 31 грудня 2018	1 868 098	2 057 083	3 723 336	133 337	161 659	634 085	8 577 598
Накопичена амортизація станом на 1 січня 2018	116 346	148 968	777 959	46 315	56 398	-	1 145 986
Нарахована амортизація за звітний період	107 733	100 770	659 262	17 754	22 588	-	908 107

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Вибуття	(4 245)	(2 681)	(32 724)	(1 378)	(2 827)	-	(43 855)
Переоцінка	(217 357)	(247 057)	(1 404 497)	-	-	-	(1 868 911)
Переведено з/до інвестиційної нерухомості	(2 477)	-	-	-	-	-	(2 477)
Накопичена амортизація станом на 31 грудня 2018	-	-	-	62 691	76 159	-	138 850
Залишкова вартість станом на 1 січня 2018	1 875 783	1 247 650	3 223 137	67 807	29 595	801 020	7 244 992
Залишкова вартість станом на 31 грудня 2018	1 868 098	2 057 083	3 723 336	70 646	85 500	634 085	8 438 748

Тест на знецінення – припущення та їхня чутливість

Основні припущення, використані в процесі тестування на предмет зменшення корисності, – це ставка дисконтування, цін реалізації та вартість виробництва. Ставки дисконтування були попередньо оцінені на основі середньозваженої вартості капіталу та були представлені наступним чином:

- Цукрова ОГПП: 18,4% річних протягом 5-річного періоду та 13,6% протягом кінцевого періоду;
- Сільськогосподарська ОГПП: 19,8% річних протягом 5-річного періоду та 15,0% протягом кінцевого періоду;
- Соєпереробна ОГПП: 18,4% річних протягом 5-річного періоду та 13,6% протягом кінцевого періоду;
- Тваринницька ОГПП: 19,8% річних протягом 5-річного періоду та 15,0% протягом кінцевого періоду.

Ставки дисконтування протягом кінцевого періоду є реальними ставками дисконтування (тобто без впливу інфляції).

Обсяг виробництва оцінювалась на основі поточного рівня виробництва відповідно до річного бюджету, затвердженого вищим керівництвом. Потенційне збільшення землі, урожайності, кількості корів чи удою молока не враховується. Вартість виробництва оцінювалась на основі передбачених бюджетом витрат на наступний рік, збільшених на очікуваний рівень інфляції, з урахуванням високого або низького рівня інфляції у випадку витрат, прямо або непрямо прив'язаних до курсу доларів США або спеціальних індексів. При визначенні цін реалізації Група проаналізувала наявні прогнози щодо експорту та внутрішнього ринку, включаючи прогнозований попит і пропозицію та законодавчі обмеження на експортні продажі. Такі ціни реалізації були використовувались для:

- Пшениця – 4 150 грн. – 4 813 грн/тонна
- Кукурудза – 3 525 грн. – 4 206 грн/тонна
- Соя – 7 997 грн. – 9 744 грн/тонна
- Соєва олія, 18 538 грн. – 24 760 грн/тонна
- Молоко – 10 000 грн. – 13 062 грн/тонна
- Цукор – 10 690 грн. – 13 669 грн/тонна

Для кожної ОГПП вартість відшкодування, визначена за моделлю вартості використання, перевищила балансову вартість ОГПП станом на 31 грудня 2019 року. Поданий нижче аналіз чутливості враховує вплив обґрунтовано можливих змін основних припущень на балансову вартість основних засобів на кінець звітного періоду. Аналіз чутливості ґрунтується на зміні істотного припущення при незмінності всіх інших припущень. Аналіз чутливості може не представляти фактичні зміни балансової вартості основних засобів, оскільки малоімовірно, що зміни у припущеннях відбуватимуться окремо одна від одної. У випадку переробки сої, можливі зміни в основних припущеннях, як показано нижче, не призведуть до збільшення балансової вартості над вартістю використання.

Зменшення балансової вартості основних засобів та відповідне зменшення корисності та/або зменшення резерву переоцінки:

(в тисячах гривень)	ОГПП Цукор	ОГПП Сільське господарство	ОГПП Велика рогата худоба
Збільшення ставки дисконтування на 1%	308 596	-	-
Зменшення ціни на 10%	1 434 570	1 272 688	358 049
Збільшення собівартості на 10%	549 824	-	358 049

Тест на знецінення, проведений станом на 31 грудня 2019 року, показав, що за сегментом цукру вартість відшкодування склала 4 698 257 тис. грн. та перебільшила її загальну балансову вартість на 269 945 тис. грн., за сегментом тваринництва вартість відшкодування склала 1 429 668 тис. грн. та перебільшила її загальну балансову

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

вартість на 269 945 тис. грн., а сільськогосподарський та соєпереробний сегменти мають ще й значний невикористаний запас.

Знецінення окремих об'єктів основних засобів

У результаті окремого знецінення станом на 31 грудня 2019 року, був визнаний збиток від знецінення на суму 57 439 тис. грн., з якого 16 096 тис. грн. були визнані у звіті про прибутки та збитки, а 41 343 тис. грн. у звіті про сукупний дохід.

Інші питання

Станом на 31 грудня 2019 року, балансова вартість основних засобів, які б включались до консолідованої фінансової звітності якби будівлі обліковувались за собівартістю мінус будь-який накопичений знос та будь-які накопичені збитки від знецінення, становить 841 978 тис. грн. (2018: 248 361 тис. грн.), машинне та інше обладнання – 2 265 119 тис. грн. (2018: 1 289 044 тис. грн.) та будівництво – 1 878 804 тис. грн. (2018: 857 500 тис. грн.).

У 2019 році, збільшення суми переоцінки в розмірі 586 568 тис. грн. (2018: 432 571 тис. грн.) було перекласифіковане з резерву переоцінки до накопиченого прибутку, оскільки він збільшення було реалізоване через знос або вибуття переоцінених об'єктів основних засобів.

Остання оцінка будівель, споруд, машинного та іншого обладнання Групи була проведена станом на 31 грудня 2018 року незалежним оцінювачем відповідно до Міжнародних стандартів оцінки. Вартість більшості будівель та деякого машинного та іншого обладнання була оцінена за ринковим підходом, отже вона належить до третього рівня ієрархії справедливої вартості. Вартість інших будівель, споруд, машинного та іншого обладнання була оцінена за методом залишкової вартості заміщення, отже вона належить до третього рівня ієрархії справедливої вартості.

Інформація про балансову вартість основних засобів, переданих як забезпечення за банківськими кредитами, подана у Примітці 12.

6. Активи у формі права користування та зобов'язання з оренди

(i) Суми, визнані в консолідованому звіті про фінансовий стан

Баланс містить такі суми щодо договорів оренди:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Активи у формі права користування			
Земля	3 488 418	3 268 879	2 818 862
Офісні приміщення	170 447	119 748	139 953
Сільськогосподарське обладнання	81 159	87 782	107 244
Склади	12 833	24 700	11 847
	3 752 857	3 501 109	3 077 906
Зобов'язання з оренди			
Довгострокові	2 731 803	2 505 532	2 167 447
Короткострокові	953 127	800 629	753 565
	3 684 930	3 306 161	2 921 012

Інформація про рух активів у формі права користування протягом 2019 та 2018 фінансового року представлена таким чином:

	Активи у формі права користування : Земля	Активи у формі права користування : Офісні приміщення	Активи у формі права користування: Сільськогосподарськ е обладнання	Активи у формі права користування : Склади	Всього
Вартість активів у формі прав користування станом на 31 грудня 2018	3 714 501	139 373	91 372	32 309	3 977 555
Накопичена амортизація	(445 622)	(19 625)	(3 590)	(7 609)	(476 446)
Чиста балансова вартість станом на 31 грудня 2018	3 268 879	119 748	87 782	24 700	3 501 109

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА «АСТАРТА-КИЇВ»

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Надходження активів у формі прав користування	802 854	70 553	5 842	3 396	882 645
Амортизація	(576 767)	(19 854)	(11 493)	(11 092)	(619 206)
Інші зміни	(262)	-	(972)	7 076	5 842
Вибуття ⁽¹⁾	(6 286)	-	-	(11 247)	(17 533)
Вартості активів у формі прав користування	(64 951)	-	(3 214)	(11 012)	(79 177)
Накопиченої амортизації	58 665	-	3 214	(235)	61 644
Вартість активів у формі прав користування станом на 31 грудня 2019	4 452 345	172 377	94 000	15 046	4 733 768
Накопичена амортизація	(963 927)	(1 930)	(12 841)	(2 213)	(980 911)
Чиста балансова вартість станом на 31 грудня 2019	3 488 418	170 447	81 159	12 833	3 752 857

	Активи у формі права користування: Земля	Активи у формі права користування: Офісні приміщення	Активи у формі права користування: Сільськогосподарське обладнання	Активи у формі права користування: Склади	Всього
Вартість активів у формі прав користування станом на 1 січня 2018	2 819 902	139 953	119 298	11 847	3 091 000
Накопичена амортизація	(1 040)	-	(12 054)	-	(13 094)
Чиста балансова вартість станом на 1 січня 2018	2 818 862	139 953	107 244	11 847	3 077 906

Надходження активів у формі прав користування	973 993	1 261	-	22 622	997 876
Амортизація	(488 412)	(19 625)	(9 655)	(7 609)	(525 301)
Інші зміни	600	(1 841)	(9 807)	(2 160)	(13 208)
Вибуття ⁽¹⁾	(36 164)	-	-	-	(36 164)
Вартості активів у формі прав користування	(75 942)	-	-	-	(75 942)
Накопиченої амортизації	39 778	-	-	-	39 778
Вартість активів у формі прав користування станом на 31 грудня 2018	3 714 501	139 373	91 372	32 309	3 977 555
Накопичена амортизація	(445 622)	(19 625)	(3 590)	(7 609)	(476 446)
Чиста балансова вартість станом на 31 грудня 2018	3 268 879	119 748	87 782	24 700	3 501 109

⁽¹⁾ Упродовж року, що закінчився 31 грудня 2019 та 2018 року, в статті «Вибуття» подається результат взаємозаліку собівартості та накопиченого зносу в результаті закінчення строку або дострокового припинення договору оренди землі у 2019 та 2018 роках.

Інформація про рух зобов'язань з оренди протягом 2019 фінансового року представлена таким чином:

	Зобов'язанн я з оренди: Земля	Зобов'язанн я з оренди: Офісні приміщення	Зобов'язання з оренди: Сільськогосподарське обладнання	Зобов'язанн я з оренди: Склади	Всього
Довгострокові зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2018	2 350 870	108 341	31 282	15 039	2 505 532
Поточні зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2018	737 868	31 826	18 462	12 473	800 629
Зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2018	3 088 738	140 167	49 744	27 512	3 306 161
Надходження зобов'язання з оренди	729 511	59 742	-	3 396	792 649

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА «АСТАРТА-КИЇВ»

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Витрати на відсотки за зобов'язанням з оренди	640 157	4 896	5 905	4 116	655 074
Сплата зобов'язань з оренди	(338 844)	(27 188)	(18 839)	(9 965)	(394 836)
Сплата відсотків за зобов'язанням з оренди	(640 157)	(4 896)	(5 905)	(4 116)	(655 074)
Вибуття	(13 132)	-	-	(4 739)	(17 871)
Інші зміни	(340)	(554)	-	(279)	(1 173)
Довгострокові зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2019	2 569 703	144 903	12 775	4 422	2 731 803
Поточні зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2019	896 230	27 264	18 130	11 503	953 127
Зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2019	3 465 933	172 167	30 905	15 925	3 684 930

Інформація про рух зобов'язань з оренди протягом 2018 фінансового року представлена таким чином:

	Зобов'язання з оренди: Земля	Зобов'язання з оренди: Офісні приміщення	Зобов'язання з оренди: Сільськогосподарське обладнання	Зобов'язання з оренди: Склади	Всього
Довгострокові зобов'язання з оренди станом на 1 січня 2018	1 994 170	116 724	49 524	7 029	2 167 447
Поточні зобов'язання з оренди станом на 1 січня 2018	705 772	23 229	19 629	4 935	753 565
Зобов'язання з оренди станом на 1 січня 2018	2 699 942	139 953	69 153	11 964	2 921 012
Надходження зобов'язання з оренди	864 387	1 261	-	22 622	888 270
Витрати на відсотки за зобов'язанням з оренди	596 958	25 949	9 393	3 931	636 231
Сплата зобов'язань з оренди	(433 019)	-	(19 256)	(4 798)	(457 073)
Сплата відсотків за зобов'язанням з оренди	(596 958)	(23 194)	(9 393)	(3 931)	(633 476)
Вибуття	(40 402)	-	-	-	(40 402)
Інші зміни	(2 170)	(3 802)	(153)	(2 276)	(8 401)
Довгострокові зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2018	2 350 870	108 341	31 282	15 039	2 505 532
Поточні зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2018	737 868	31 826	18 462	12 473	800 629
Зобов'язання з оренди станом на 31 грудня 2018	3 088 738	140 167	49 744	27 512	3 306 161

(ii) Суми, визнані в консолідованому звіті про фінансові результати

Консолідований звіт про фінансові результати містить такі суми щодо договорів оренди:

	Примітки	2019	2018
Амортизація активів у формі прав користування			
Земля	15	576 767	488 412
Офісні приміщення	16	19 854	19 625
Сільськогосподарське обладнання	15	11 493	9 655
Склади	17	11 092	7 609
Витрати на відсотки за зобов'язаннями з оренди (вартість вибуття включена)	19	655 074	636 231
Витрати на короткострокову оренду	18	11 023	37 442
Витрати, що стосуються змінних орендних платежів, що не включаються до оцінки зобов'язань з оренди (включаються до складу операційних витрат)	18	36 719	50 790

Загальна сума відтоку грошових коштів за договорами оренди протягом 2019 року склала 1 049 910 тис. грн. (2018: 1 090 549 тис. грн.) та класифікується як фінансова діяльність у консолідованому звіті про рух грошових коштів.

(iii) Орендна діяльність Групи

Група здає в оренду земельні ділянки, офісні та складські приміщення для операційної діяльності. Зазвичай договори оренди укладаються на фіксований строк від 1 до 49 років. Договори на оренду складського приміщення зазвичай укладаються на фіксований строк не більше ніж 12 місяців. Для деяких складів керівництво розглядає трирічний термін використання. Інші приміщення використовуються Групою для поточного зберігання готової продукції, і Група не має наміру подовжувати оренду. Орендні платежі, пов'язані з короткостроковою орендою, визнаються як витрати в тому періоді, в якому вони виникли. Строки оренди узгоджуються на індивідуальній основі та передбачають низку різних умов.

Договори оренди не передбачають обмежувальних умов (ковенантів), але орендовані активи не можуть бути передані у заставу для отримання позики.

7. Біологічні активи

Біологічні активи складаються з короткострокових біологічних активів (зернові культури) та довгострокових біологічних активів (худоба).

Худоба включає рогату та іншу худобу. Рогата худоба складається з молочної худоби із середнім річним періодом лактації в дев'ять місяців, а також з незрілої худоби та худоби, призначеної на продаж. Інша худоба переважно представлена поголів'ям свиней, коней та овець. Оцінка вартості біологічних активів відноситься до третього рівня ієрархії справедливої вартості.

Для визначення справедливої вартості біологічних активів були використані такі вхідні дані та припущення:

- прогноз доходу від реалізації зернових культур на основі очікуваного врожаю зернових та олійних культур, у випадку молочної худоби, прогноз доходу від реалізації ґрунтується на очікуваному обсязі молока, отриманого протягом періоду продуктивного життя молочної худоби після звітної дати та очікуваної кількості м'яса на дату забою
- середній період продуктивного життя корови визначається на основі внутрішніх статистичних даних
- ціни на зерно, олійні культури, молоко та м'ясо отримуються з ринкових ресурсів на кінець звітного періоду
- прогноз виробничих витрат і витрат на продаж ґрунтується на фактичних операційних витратах
- припущення, що зростання цін продажу, виробничих витрат і витрат на продаж відповідатиме прогнозованому індексу споживчих цін в Україні
- ставка дисконтування до оподаткування, що застосовується для визначення справедливої вартості біологічних активів. Ставка дисконтування базується на ринковій ставці на звітну дату.

Основні припущення відображають оцінку керівництва майбутніх тенденцій у сільському господарстві та тваринництві і базуються як на зовнішніх, так і на внутрішніх джерелах даних.

Нижче подані суттєві вхідні дані, використані для оцінки справедливої вартості зернових культур:

- Ставка дисконтування (18,6%) (2018: 25,7%)
- Середня врожайність зернових культур (5,4 тони/га для озимої пшениці) (2018: 5,2 тони/га для озимої пшениці, 4,1 тони/га для озимого жита)
- Ціни на зернові культури (4 056 грн/тонна для озимої пшениці) (2018: 4 632 грн/тонна для озимої пшениці, 4 278 грн/тонна для озимого жита)

Нижче подані суттєві вхідні дані, використані для оцінки справедливої вартості рогатої худоби:

- Ставка дисконтування (20%) (2018: 24,1%)
- Ціни на молоко (9,45 грн/літр) (2018: 8,30 грн/літр)
- Ціни на м'ясо (24,20 грн/кг) (2018: 25,57 грн/кг)
- Удій молока на день (20,3 літрів/день) (2018: 19,3 літрів/день)

Значне збільшення або зменшення будь-яких вхідних параметрів, за відсутності інших факторів, призведе до суттєвого зменшення (збільшення) оцінки справедливої вартості. Збільшення ставки дисконтування призводить до зменшення справедливої вартості, тоді як збільшення в цінах та врожайності (удою) призводить до збільшення справедливої вартості.

Станом на 31 грудня біологічні активи включали наступні групи:

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	31 грудня 2019		31 грудня 2018		1 січня 2018	
	Кількість голів	Вартість	Кількість голів	Вартість	Кількість голів	Вартість
Довгострокові біологічні активи:						
Велика рогата худоба	23 266	792 603	27 186	539 468	26 618	749 337
Інші тварини		336		1 714		2 197
		792 939		541 182		751 534
Поточні біологічні активи:						
Рослинництво:	Кількість гектарів		Кількість гектарів		Кількість гектарів	
Озима пшениця	47 678	425 624	49 363	502 890	52 266	568 846
Озиме жито	-	-	745	4 650	1 421	4 053
	47 678	425 624	50 108	507 540	53 687	572 899
Всього біологічні активи		1 218 563		1 048 722		1 324 433

Інформація щодо обсягу виробництва сільськогосподарської продукції за період без вирахування природних збитків:

(в тонах)	2019	2018
Молоко	96 416	105 648
Пшениця	256 324	242 481
Ячмінь	4 820	3 311
Кукурудза	581 480	622 258
Соя	81 489	69 170
Соняшник	90 068	116 733
Цукрові буряки	1 656 981	1 814 364

У таблиці нижче подаються зміни в балансовій вартості довгострокових і короткострокових біологічних активів протягом 2018 та 2019 року, що закінчився 31 грудня:

	Тваринництво	Рослинництво	Всього
На 01 січня 2018	751 534	572 899	1 324 433
Інвестиції у тваринництво та майбутні культури	175 381	4 391 953	4 567 334
Зміни, що виникають внаслідок зміни справедливої вартості, що пояснюються фізичними змінами та змінами ринкових цін	(283 207)	1 763 141	1 479 934
Продажі	(102 526)	-	(102 526)
Зменшення за рахунок врожаю	-	(6 220 453)	(6 220 453)
На 31 грудня 2018	541 182	507 540	1 048 722
Інвестиції у тваринництво та майбутні культури	231 795	3 973 373	4 205 168
Зміни, що виникають внаслідок зміни справедливої вартості, що пояснюються фізичними змінами та змінами ринкових цін	254 247	973 254	1 227 501
Продажі	(234 285)	-	(234 285)
Зменшення за рахунок врожаю	-	(5 028 543)	(5 028 543)
На 31 грудня 2019	792 939	425 624	1 218 563

Зміни в основних припущеннях, використаних для оцінки справедливої вартості біологічних активів, мали б такий вплив на справедливу вартість біологічних активів:

	2019	2018
10% збільшення ціни на молоко	194 909	194 388
10% зменшення ціни на молоко	(194 909)	(194 388)
10% збільшення ціни на м'ясо	15 444	17 219
10% зменшення ціни на м'ясо	(15 444)	(17 219)

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

10% збільшення обсягів виробництва молока	64 522	36 726
10% зменшення обсягів виробництва молока	(64 522)	(36 726)
10% підвищення цін на рослинні культури	81 994	95 039
10% зниження цін на рослинні культури	(81 994)	(95 039)
10% збільшення врожайності рослинних культур	81 994	95 039
10% зниження врожайності рослинних культур	(81 994)	(95 039)
10% збільшення витрат на вирощування врожаю	(43 198)	(44 285)
10% зниження витрат на вирощування врожаю	43 198	44 285
5% збільшення індексу споживчих цін	257 766	261 071
5% зниження індексу споживчих цін	(232 453)	(261 071)
1% збільшення ставки дисконтування	(17 566)	(13 903)
1% зниження ставки дисконтування	18 026	13 903

Аналіз чутливості вище був визначений в результаті обґрунтованих змін основних припущень, що виникли на кінець звітної періоду. Аналіз чутливості ґрунтується на зміні основного припущення при незмінності всіх інших припущень. Аналіз чутливості може не представляти фактичні зміни справедливої вартості біологічних активів, оскільки малоімовірно, що зміни у припущеннях відбуватимуться окремо одна від одної.

8. Запаси

Станом на 31 грудня, товарно-матеріальні запаси були представлені наступним чином:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Готова продукція			
Виробництва цукру	2 091 348	2 617 392	2 261 262
Сільського господарства	1 529 653	2 919 137	2 348 637
Соева продукція	71 007	108 101	235 331
Тваринництва	1 525	1 394	1 824
	3 693 533	5 646 024	4 847 054
Сировина та витратні матеріали			
Сільського господарства	149 113	319 314	247 498
Тваринництва	148 442	170 332	167 461
Виробництва цукру	49 275	100 692	129 016
Спільного використання	90 998	113 345	277 635
Інше	14 322	17 711	2 337
	452 150	721 394	823 947
Інвестиції у майбутні культури	900 195	946 953	799 409
	5 045 878	7 314 371	6 470 410

Усі товарно-матеріальні запаси визнаються за історичною вартістю, крім сільськогосподарської продукції, яка оцінюється за собівартістю, яка є її справедливою вартістю мінус витрати на продаж на момент збору врожаю. Попередня оцінка справедливої вартості сільськогосподарської продукції ґрунтується на ринковій ціні на дату збору врожаю та відноситься до першого рівня ієрархії справедливої вартості.

Упродовж 2019 року, сума 38 615 тис. грн. була визнана як витрата щодо товарно-матеріальних запасів, визнаних за чистою вартістю реалізації. Ця сума визнається в інших операційних витратах.

Інформація про балансову вартість товарно-матеріальних запасів, переданих як забезпечення за банківськими кредитами, подана в Примітці 12.

9. Торгова та інша дебіторська заборгованість, передплати

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Довгострокова дебіторська заборгованість та аванси видані			
Аванси видані	7 089	6 122	300
Інша довгострокова дебіторська заборгованість	13 678	499	23 270
	20 767	6 621	23 570
Короткострокова дебіторська заборгованість та аванси видані			
Торгова дебіторська заборгованість	748 898	786 462	727 297
Резерв під очікувані кредитні збитки	(69 702)	(80 887)	(83 880)
	679 196	705 575	643 417
Аванси видані та інші не фінансові активи:			
Розрахунки з ПДВ	921 477	1 521 893	589 239
Аванси видані	146 958	127 915	158 409
Резерв під знецінення авансів	(65 695)	(68 576)	(41 038)
	1 002 740	1 581 232	706 610
Інші фінансові активи:			
Державні облігації	12 827	27 409	16 219
Інша дебіторська заборгованість	18 383	10 437	16 487
Резерв під очікувані кредитні збитки	(2 118)	(3 397)	(7 226)
	29 092	34 449	25 480
	1 031 832	1 615 681	732 090
	1 711 028	2 321 256	1 375 507

У продовж року, що закінчився 31 грудня 2019 року, Група отримала відшкодування ПДВ грошовими коштами в розмірі 1 657 741 тис. грн. (2018: 809 870 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2019 року, інша довгострокова дебіторська заборгованість стосується довгострокових державних облігацій за амортизованою вартістю в розмірі 13 542 тис. грн. (2018: нуль тис. грн., 01 січня 2018: 23 030 тис. грн.). Інформація про балансову вартість торгової дебіторської заборгованості, яка була передана як забезпечення за банківськими кредитами, подана в Примітці 12.

Зміни резерву під очікувані кредитні збитки для торгової та іншої дебіторської заборгованості протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	2019	2018
Станом на 1 січня	84 284	91 106
(Витрати)/дохід від зміни резерву під очікувані кредитні збитки	(12 464)	14 088
Використання резерву	-	(20 910)
Станом на 31 грудня	71 820	84 284

Зміни резерву під знецінення авансів виданих протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	2019	2018
Станом на 1 січня	68 576	41 038
(Витрати)/дохід від зміни резерву під очікувані кредитні збитки	(2 881)	28 516
Використання резерву	-	(978)
Станом на 31 грудня	65 695	68 576

Інформація про строки виникнення торгової дебіторської заборгованості на звітну дату подана нижче:

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Торгова дебіторська заборгованість	Очікувані кредитні збитки	Торгова дебіторська заборгованість	Очікувані кредитні збитки	Торгова дебіторська заборгованість	Очікувані кредитні збитки
	31 грудня 2019	31 грудня 2019	31 грудня 2018	31 грудня 2018	1 січня 2018	1 січня 2018
Непрострочена	555 888	(19 862)	474 240	(11 708)	311 160	(11 159)
1-30 днів	106 267	(1 090)	246 622	(14 682)	235 869	(7 273)
31-120 днів	35 316	(428)	12 240	(1 781)	104 493	(8 300)
121-365 днів	3 320	(215)	1 018	(374)	21 258	(3 412)
більше 365 днів	48 107	(48 107)	52 342	(52 342)	54 517	(53 736)
Всього торгова дебіторська заборгованість	748 898	(69 702)	786 462	(80 887)	727 297	(83 880)

Прострочена торгова дебіторська заборгованість стосується клієнтів з нормальною кредитною історією за останні періоди та в тих випадках, коли на думку керівництва вірогідність стягнення заборгованості є значною.

Інформація про строки виникнення іншої дебіторської заборгованості на звітну дату подана нижче:

	Інша дебіторська заборгованість	Очікувані кредитні збитки	Інша дебіторська заборгованість	Очікувані кредитні збитки	Інша дебіторська заборгованість	Очікувані кредитні збитки
	31 грудня 2019	31 грудня 2019	31 грудня 2018	31 грудня 2018	1 січня 2018	1 січня 2018
Непрострочена	15 563	(23)	5 241	(17)	2 915	(162)
1-30 днів	87	(77)	457	(1)	899	(84)
31-120 днів	441	(12)	824	(7)	1 909	(62)
121-365 днів	369	(81)	758	(215)	3 901	(169)
більше 365 днів	1 925	(1 925)	3 157	(3 157)	6 863	(6 749)
Всього інша дебіторська заборгованість	18 385	(2 118)	10 437	(3 397)	16 487	(7 226)

10. Грошові кошти та їх еквіваленти

Станом на 31 грудня 2019 року, 31 грудня та 1 січня 2018 року залишки грошових коштів та їх еквівалентів представлені наступним чином:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Поточні рахунки в USD	17 549	199 444	12 945
Поточні рахунки в UAH	145 091	82 402	95 185
Поточні рахунки в EUR	28	11	79
Всього грошові кошти в банку	162 668	281 857	108 209
Грошові кошти в касі в UAH	613	605	305
Всього грошові кошти та їх еквіваленти	163 281	282 462	108 514

Станом на 31 грудня 2019 та 31 грудня 2018 року, грошові кошти та їхні еквіваленти склалися з поточних рахунків в банках та депозитів «овернайт». Станом на 31 грудня 2019 року, середньозважена процентна ставка за поточними рахунками та депозитами «овернайт», деномінованими в доларах США, становить 0,12% річних, в українській гривні – до 11,16% річних.

Визначений збиток від знецінення, що виникає за короткостроковими грошовими депозитами та грошовими коштами і їхніми еквівалентами був незначним станом на 31 грудня 2019 та 31 грудня 2018 року.

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Чисті активи, які належать учасникам, та капітал

	Кількість учасників	Номінальна вартість частки
Кошти учасників з правом викупу на 01 січня 2018 р.	2	(133 536)
Кошти учасників з правом викупу на 31 грудня 2018 р.	1	913 906
Кошти учасників з правом викупу на 31 грудня 2019 р.	1	1 054 548

На 31 грудня 2019 року, 31 грудня 2018 року та 1 січня 2018 року Компанія була товариством з обмеженою відповідальністю. Згідно з чинним законодавством України право голосу учасників компанії, створених у формі товариства з обмеженою відповідальністю, відповідає їх частці у статутному капіталі.

Кожен учасник має право відмовитися від участі в Компанії та продати свою частку. Компанія повинна викупити частку учасника у разі, якщо учасник хоче вийти з Компанії, але не може домовитися про строки продажу своєї частки іншим учасникам Компанії або третім особам. Основою для розрахунку компенсації при викупі такої частки Компанією є частка учасника у чистих активах Компанії, розрахована на кінець року, в якому відбулася подача заяви на викуп.

	31 грудня 2019		31 грудня 2018		01 січня 2018	
	Номінальна вартість	Частка володіння, %	Номінальна вартість	Частка володіння, %	Номінальна вартість	Частка володіння, %
ANCOR INVESTMENTS LIMITED	1 054 466	99.9923%	913 723	99.9800%	(133 509)	99.9800%
Іванчик Віктор Петрович	82	0.0077%	183	0.0200%	(27)	0.0200%
Кошти учасників з правом викупу	1 054 548	100.00%	913 906	100.00%	(133 536)	100.00%

На 31 грудня 2019 року сума компенсації, яка підлягає виплаті учаснику, визначалася на основі справедливої вартості його частки у чистих активах Компанії згідно із Законом України «Про товариства з обмеженою відповідальністю» (31 грудня 2018 та 1 січні 2018: на основі окремої фінансової звітності, підготовленої відповідно до вимог НП(С)БО).

Станом на 31 грудня 2018 року та 1 січня 2018 року зобов'язання Компанії з відшкодування часток учасників призводили до виникнення фінансового зобов'язання у сумі, що дорівнює поточній вартості відшкодування.

Рух чистих активів із зобов'язань у капітал наведено далі:

	Чисті активи, що належать контролюючим учасникам	Власний капітал			
		Статутний капітал	Резерв переоцінки основних засобів	Нерозподілений прибуток	Всього капіталу
Залишок на 01 січня 2018 року	10 799 771	-	-	-	-
Зміни в чистих активах, які належать учасникам	(9 453)	-	-	-	-
Залишок на 31 грудня 2018 року	10 790 318	-	-	-	-
Рекласифікація чистих активів, які належать учасникам, в капітал	(10 790 318)	100 000	3 045 111	7 645 207	10 790 318
Всього	-	100 000	3 045 111	7 645 207	10 790 318

Внески до зареєстрованого капіталу

В 2019 році, Компанія збільшила зареєстрований капітал на суму 158 310 тис.грн., шляхом збільшення частки учасника ANCOR INVESTMENTS LIMITED, яка станом на 31 грудня 2019 склала 258 290 тис.грн (31 грудня та 1 січня 2018: 99 980 тис.грн та 99 980 тис.грн відповідно). Збільшення частки здійснювалось за рахунок грошових коштів, що були отримані від учасника в попередніх періодах, в результаті чого було здійснено взаємозалік авансів отриманих та заборгованості за внесками учасника.

Управління капіталом

Мета Групи при управлінні капіталом полягає у забезпеченні подальшої роботи як безперервно функціонуючого підприємства, щоб приносити прибуток акціонерам та вигоди іншим зацікавленим сторонам, а також підтримувати

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

оптимальну структуру капіталу для зменшення його вартості. Її політика передбачає підтримку стабільного рівня капіталу для забезпечення довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших учасників ринку, а також для підтримки розвитку господарської діяльності в майбутньому.

Рада директорів прагне зберегти баланс між рівнями запозичень та позицією капіталу. Політики Групи з управління капіталом полягає в утриманні достатнього рівня капіталу з метою дотримання законодавчих вимог, у тому числі будь-яких додаткових сум, що вимагаються регулятором.

Для досягнення основної мети управління капіталом Група, серед іншого, має на меті забезпечити відповідність її капіталу фінансовим обмежувальним умовам (ковенантам), прив'язаним до кредитів і позик, за якими нараховуються відсотки. Саме ці ковенанти визначають вимоги до структури капіталу. Порушення фінансових ковенантів за відсутності отриманих у банків звільнень від виконання умов дозволить банку негайно вимагати погашення кредитів і позик.

Як і інші компанії, що працюють у тій самій галузі, Група контролює величину капіталу на основі коефіцієнту фінансового важелю (співвідношення власних і позикових коштів). Мета – підтримувати коефіцієнт фінансового важелю на рівні нижче 60%. Цей коефіцієнт розраховується як чистий борг, поділений на загальний капітал. Чистий борг розраховується як сума позик та зобов'язань з оренди (у тому числі короткострокову та довгострокову частину, як це відображено в консолідованому звіті про фінансовий стан), за вирахуванням грошових коштів та їхніх еквівалентів і короткострокових депозитів. Загальний капітал розраховується шляхом додавання чистого боргу до власного капіталу.

Станом на 31 грудня 2019 року, коефіцієнт фінансового важелю був 41% порівняно до торішнього 48%. Зменшення коефіцієнту фінансового важелю спричинено зменшенням чистого боргу. Коефіцієнт фінансового важелю станом на 31 грудня 2019, 31 грудня та 1 січня 2018 представлений таким чином:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Позичковий капітал	7 704 687	10 332 230	7 432 579
За вирахуванням грошових коштів та їх еквівалентів та короткострокових депозитів	(181 599)	(291 475)	(144 557)
Чисті зобов'язання	7 523 088	10 040 755	7 288 022
Власний капітал	10 836 790	-	-
		10 790 318	10 799 771
Всього капітал	18 359 878	20 831 073	18 087 793
Коефіцієнт фінансового важелю	41%	48%	40%

Протягом звітного періоду змін у підході до управління капіталом не було.

12. Кредити та позики

Ця примітка містить інформацію про договірні умови кредитів і позик. Додаткова інформації про схильність до ризику процентної ставки, валютного ризику і про управління фінансовими ризиками викладена в Примітці 21. Кредити та позики станом на 31 грудня 2019 року, 31 грудня та 1 січня 2018 року представлені наступним чином:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Довгострокові кредити і позики:			
Кредити банків	15 608	-	1 234 793
Кредити від небанківських установ	2 541	2 778	2 733
Витрати по залученню	-	-	(8 933)
	18 149	2 778	1 228 593

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Поточна частина довгострокових кредитів і позик:			
Кредити банків	-	4 086	920 872
Витрати по залученню	-	-	(4 713)
	-	4 086	916 159
Короткострокові кредити і позики:			
Кредити банків	3 894 052	6 980 391	2 371 261
Кредити від нефінансових установ	126 585	69 310	-
Витрати по залученню	(19 029)	(30 496)	(4 446)
	4 001 608	7 019 205	2 366 815
	4 019 757	7 026 069	4 511 567

У поданій нижче таблиці наведена інформація щодо позик:

Валюта	31 грудня 2019		31 грудня 2018		1 січня 2018	
	WAIR1	Сума	WAIR1	Сума	WAIR1	Сума
Короткострокові кредити і позики:						
USD	7.18%	3 737 019	6.86%	6 395 740	3.76%	1 707 840
UAH	16.92%	218 838	20.45%	565 107	12.21%	658 130
EUR		-	3.60%	11 047		-
Розрахунки по нарахованим відсоткам		64 780		77 807		5 291
Витрати по залученню		(19 029)		(30 496)		(4 446)
Всього короткострокові кредити і позики:		4 001 608		7 019 205		2 366 815
Довгострокові кредити і позики:						
EUR		-	1.35%	4 072	5.87%	68 727
USD	6.14%	18 149	6.70%	2 778	7.38%	2 047 640
Розрахунки по нарахованим відсоткам		-		14		42 031
Витрати по залученню		-		-		(13 646)
Всього довгострокові кредити і позики:		18 149		6 864		2 144 752
Всього кредити і позики:		4 019 757		7 026 069		4 511 567

¹«WAIR» - («weighted average interest rate» – англ.) являє собою середньозважену процентну ставку за непогашеними позиками.

Станом на звітну дату, Група класифікувала частину довгострокових кредитів через відхилення від певних фінансових кovenantів, яке здебільшого було спричинене низькими цінами на цукор та сировинні товари. Згідно з умовами відповідних кредитних договорів, кредитори можуть на власний розсуд вимагати погашення повної суми або частини кредиту та нарахованих процентів. Внаслідок такої вимоги, довгострокові позики в розмірі 1 960 931 тис. грн. були перекласифіковані до короткострокових запозичень.

Узгодження руху зобов'язань і грошових потоків від фінансової діяльності:

	Кредити банків	Кредити від небанківських установ	Всього
Залишок на 01 січня 2018 року:	4 508 834	2 733	4 511 567
Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження кредитів та позик	5 718 202	68 548	5 786 750
Погашення кредитів та позик	(3 382 602)	-	(3 382 602)
Сплата відсотків	(344 658)	-	(344 658)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	1 990 942	68 548	2 059 490
Вплив зміни валютних курсів	65 442	602	66 044

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Інші зміни			
Нарахування відсотків	388 763	205	388 968
Всього інші зміни	388 763	205	388 968
Залишок на 31 грудня 2018 року:	6 953 981	72 088	7 026 069
Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження кредитів та позик	2 349 066	69 813	2 418 879
Погашення кредитів та позик	(4 858 270)	-	(4 858 270)
Сплата відсотків	(482 912)	-	(482 912)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	(2 992 116)	69 813	(2 922 303)
Вплив зміни валютних курсів	(543 669)	(21 714)	(565 383)
Інші зміни			
Нарахування відсотків	472 435	8 939	481 374
Всього інші зміни	472 435	8 939	481 374
Залишок на 31 грудня 2019 року:	3 890 631	129 126	4 019 757

Банківські кредити були забезпечені таким чином:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Основні засоби (Примітка 5)	3 909 463	3 328 998	2 663 316
Запаси (Примітка 8)	2 071 678	3 399 530	2 468 626
Право вимоги грошових коштів по майбутнім контрактам	286 801	434 912	302 146
Грошові кошти та їх еквіваленти (Примітка 10)	-	-	2
	6 267 942	7 163 440	5 434 090

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

13. Інші зобов'язання та кредиторська заборгованість

Станом на 31 грудня 2019 року, 31 грудня та 1 січня 2018 року кредиторська заборгованість представлена наступним чином:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Інші зобов'язання:			
Аванси отримані	703 758	891 283	388 563
Розрахунки з ПДВ	63 777	168 908	56 148
	767 535	1 060 191	444 711
Інша кредиторська заборгованість:			
Забезпечення під виплату відпусток працівникам	56 185	76 482	80 917
Інші податки та збори	37 636	39 807	39 220
Розрахунки по заробітній платі	20 968	50 058	77 528
Частка неконтролюючих учасників	13 069	35 520	34 133
Розрахунки з соціального страхування	9 757	11 774	8 200
Кредиторська заборгованість за основні засоби	2 698	18 349	8 311
Заборгованість за корпоративні права	-	188 489	665 834
Інша кредиторська заборгованість	17 232	24 244	27 805
	157 545	444 723	941 948
	925 080	1 504 914	1 386 659

14. Дохід від реалізації

Доходи від реалізації за роки, що закінчились 31 грудня представлені таким чином:

	2019	2018
Цукор та пов'язані з ним продажі:		
Цукор	3 002 457	3 432 113
Меляса	160 045	196 604
Жом	224 253	210 854
	3 386 755	3 839 571
Рослинництво	5 704 806	3 804 491
Продукти переробки сої	2 302 918	2 444 715
Тваринництво	1 002 562	942 212
Інші продажі	234 114	720 815
	9 244 400	7 912 233
	12 631 155	11 751 804

15. Собівартість реалізації

Собівартість реалізації за роки, що закінчились 31 грудня в розрізі товарів представлені таким чином:

	2019	2018
Цукор та пов'язані з ним продажі:		
Цукор	2 867 516	3 062 836
Меляса	138 818	153 967
Жом	113 905	118 669
	3 120 239	3 335 472
Рослинництво	5 389 348	3 481 706
Продукти переробки сої	1 938 762	2 178 390
Тваринництво	802 760	798 733
Інші продажі	175 059	605 557
	8 305 929	7 064 386

11 426 168 10 399 858

Витрати Групи включають, серед іншого, такі витрати:

	2019	2018
Матеріали	6 563 934	6 228 300
Амортизація	1 607 150	996 376
Заробітна плата	1 021 821	1 125 868
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	1 602 567	1 162 439

16. Адміністративні витрати

	2019	2018
Заробітна плата та нарахування	427 597	511 643
Амортизація	99 615	70 329
Професійні послуги	60 085	53 497
Паливо та інші матеріали	19 317	23 730
Інші витрати	50 778	94 678
	657 392	753 877

17. Витрати на збут

	2019	2018
Транспортні витрати	829 178	788 307
Зберігання та логістика	199 539	254 108
Заробітна плата та нарахування	103 713	118 752
Амортизація	50 647	23 033
Паливо та інші матеріали	29 797	33 824
Професійні послуги	23 231	14 663
Інші витрати	59 503	79 753
	1 295 608	1 312 440

18. Інші операційні витрати

	2019	2018
Амортизація	53 424	11 085
Благодійність та соціальні витрати	44 520	66 896
Вибуття запасів	37 354	49 063
Заробітна плата та нарахування	29 713	28 357
Витрати з ПДВ	25 061	23 872
Резерв під очікувані кредитні збитки	-	42 606
Інші витрати	33 523	108 390
	223 595	330 269

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

19. Фінансові витрати та доходи

	2019	2018
Фінансові витрати		
Нараховані відсотки		
Нараховані відсотки банків	(481 374)	(388 968)
Нараховані відсотки небанківських установ	(2 537)	(5 019)
Чистий прибуток, що відноситься до долі неконтролюючих акціонерів в дочірніх товариствах з обмеженою відповідальністю	8 770	5 130
Нараховані відсотки по оренді	(655 074)	(636 231)
Інші витрати	(17 311)	(24 591)
Всього фінансові витрати	(1 147 526)	(1 049 679)
Фінансові доходи		
Відсотки отримані	24 518	25 100
Інші доходи	10 396	8 809
Всього фінансові доходи	34 914	33 909

20. Податок на прибуток

Компоненти витрат з податку на прибуток, представлені наступним чином:

	2019	2018
Поточний податок	(118 805)	(92 571)
Відстрочений податок	94 091	75 103
	(24 714)	(17 468)

	2019	2018
Прибуток / (збиток) до оподаткування	(53 223)	(627 381)
Прибуток компаній платників фіксованого сільськогосподарського податку	146 496	(165 199)
Прибуток компаній платників податку на прибуток	(199 719)	(462 182)
Теоретичні податкові витрати/(кредит) за ставкою 18%:	35 949	83 193
Податковий ефект статей, які не вираховуються для цілей оподаткування або не включаються до оподатковуваної суми:		
Дохід, звільнений від оподаткування	(52 387)	-
Витрати, що не підлягають оподаткуванню	-	(41 939)
Вплив переходу Компаній на МСФЗ	-	(82 158)
Зміни невизнаного відстроченого податку	(8 754)	-
Списання відстроченого податкового активу	(138)	(1 167)
Використання раніше невизнаних перенесених податкових збитків	28 587	88 627
Невизнані податкові збитки за рік	(27 971)	(64 024)
Витрати/(дохід) з податку на прибуток за рік	(24 714)	(17 468)

	31 грудня 2018	Віднесено/ (кредитовано) на інший сукупний дохід	Віднесено/ (кредитовано) на прибуток чи збиток	31 грудня 2019
Відстрочений податковий актив визнаний на:				
Основні засоби	2 951	-	6 549	9 500
Запаси	4 154	-	2 595	6 749
Торгова дебіторська заборгованість та аванси видані	25 247	-	4 049	29 296
Залік відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань	(3 948)	-	(8 583)	(12 531)

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Списання відстроченого податкового активу	(12 213)	-	(138)	(12 351)
Визнаний відстрочений податковий актив	16 191	-	4 472	20 663
Відстрочені податкові зобов'язання на:				
Основні засоби	(339 062)	-	81 445	(257 617)
Нематеріальні активи	(535)	-	(409)	(944)
Залік відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань	3 948	-	8 583	12 531
Відстрочені податкові зобов'язання	(335 649)	-	89 619	(246 030)

	1 січня 2018	Віднесено/ (кредитовано) на інший сукупний дохід	Віднесено/ (кредитовано) на прибуток чи збиток	31 грудня 2018
Відстрочений податковий актив визнаний на:				
Основні засоби	1 218	-	1 733	2 951
Запаси	304	-	3 850	4 154
Торгова дебіторська заборгованість та аванси видані	29 264	-	(4 017)	25 247
Залік відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань	(10 675)	-	6 727	(3 948)
Списання відстроченого податкового активу	(11 046)	-	(1 167)	(12 213)
Визнаний відстрочений податковий актив	9 065	-	7 126	16 191
Відстрочені податкові зобов'язання на:				
Основні засоби	(304 460)	(109 841)	75 239	(339 062)
Нематеріальні активи	-	-	(535)	(535)
Залік відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань	10 675	-	(6 727)	3 948
Відстрочені податкові зобов'язання	(293 785)	(109 841)	67 977	(335 649)

21. Управління фінансовими ризиками

Загальний огляд

Група наражається на такі ризики в результаті використання фінансових інструментів:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- ринковий ризик.

Ця примітка містить інформацію про рівні кожного з ризиків, а також про цілі, політику та процеси Групи з вимірювання та управління ризиками. Кількісні розкриття нижче включені в цю консолідовано фінансову звітність.

Загальна відповідальність за створення та нагляд над системою управління ризиками покладається на Раду директорів.

Політика управління ризиками затверджується для виявлення і аналізу ризиків, на які наражається Група, для встановлення відповідних лімітів і засобів контролю ризиків, а також для моніторингу ризиків і дотримання лімітів. Політики та процедури управління ризиками регулярно переглядаються для відображення змін у ринкових умовах і діяльності Групи. Застосовуючи стандарти та процедури щодо навчання та управління, Група прагне створити таке дисциплінуюче і конструктивне середовище контролю, в якому всі співробітники розуміють свої ролі та обов'язки.

Аудиторський комітет здійснює нагляд над способами моніторингу керівництвом процесу дотримання політики та процедур управління ризиками, а також переглядає достатність механізмів управління ризиками, які постають перед Групою.

(а) Кредитний ризик

Кредитний ризик – це ризик того, що контрагент не виконає своїх зобов'язань за фінансовими інструментами або за контрактом, що може призвести до фінансових збитків. Групі властивий кредитний ризик від операційної діяльності (насамперед, за торговельною дебіторською заборгованістю) і від фінансової діяльності, включаючи депозити в банках і фінансових установах, операції з іноземною валютою та інші фінансові інструменти.

Торгова дебіторська заборгованість

Схильність до кредитного ризику насамперед залежить від характерних особливостей кожного клієнта. Демографія клієнтської бази Групи, включаючи ризик дефолту галузі та країни, в якій клієнти ведуть свою діяльність, має незначний вплив на кредитний ризик.

Керівництво запровадило кредитну політику, яка передбачає проведення індивідуального аналізу кожного нового клієнта на предмет платоспроможності перед тим, як пропонувати стандартні умови оплати та надання кредиту. Аналіз включає зовнішні рейтинги, за наявності, і в деяких випадках банківські дані.

Більшість клієнтів укладають угоди з Групою більш ніж на 3 роки, при цьому збитків від невиконання умов цими контрагентами не очікується. Під час моніторингу кредитного ризику клієнтів клієнти розподіляються за групами в розрізі їхніх кредитних характеристик, включаючи те, чи є клієнт фізичною або юридичною особою, оптовими, роздрібними або кінцевими користувачами, а також географію клієнта, галузь, строки заборгованості, терміни погашення і наявність фінансових труднощів в минулому. Торгова та інша дебіторська заборгованість переважно відноситься до оптових клієнтів. Клієнтів, рівень ризикованості яких визначено як «високий», відносять до окремого списку ризикових клієнтів, а подальші продажі здійснюються за умови внесення передоплати та схвалення керівництва. Група не вимагає внесення застави для забезпечення торгової та іншої дебіторської заборгованості.

Група формує резерв, який відображає її попередню оцінку ймовірності очікуваних кредитних збитків за весь строк дії фінансового інструменту, щодо торгової та іншої дебіторської заборгованості. Група застосовує спрощений підхід до створення резервів під очікувані кредитні збитки, передбачений МСФЗ 9, який дозволяє використання резерву під очікувані збитки за весь строк дії інструменту для всіх активів у категорії «Торгова та інша дебіторська заборгованість». Для оцінки очікуваного кредитного збитку торгова та інша дебіторська заборгованість об'єднана у категорії згідно зі спільними характеристиками кредитного ризику та кількістю днів прострочення. Рівні очікуваних збитків ґрунтуються на графіках платежів за продажами за 24 місяців до 31 грудня 2019 року та аналогічних історичних кредитних збитках, понесених за цей період. Рівні збитків за минулі періоди коригуються з урахуванням поточної та прогнозованої інформації про макроекономічні фактори, що впливають на здатність покупців погашати дебіторську заборгованість.

До доказів кредитного знецінення, належать наявні дані про такі події:

- значні фінансові труднощі позичальника або емітента;
- порушення умов договору, на кшталт дефолту або прострочення виплат більш ніж на 120 днів;
- зростання ймовірності оголошення позичальником банкрутства.

Гарантії

Політика Групи полягає в наданні фінансових гарантій лише дочірнім компаніям, що перебувають у повній власності Групи. Станом на 31 грудня 2019 та 2018 року, непогашених гарантій не існує.

Кредитна якість фінансових активів

Група здійснює торгові операції лише з відомими, кредитоспроможними третіми сторонами. Політика Групи полягає в тому, що всі замовники, які бажають працювати на умовах кредиту, повинні пройти відповідні процедури підтвердження кредитоспроможності. Крім того, залишки дебіторської заборгованості постійно контролюються Групою.

Кредитна якість дебіторської заборгованості аналізується згідно з матрицею резервування або з посиланням на зовнішні кредитні рейтинги (якщо такі є) або на історичну інформацію про ставки дефолту контрагента.

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Непрострочена дебіторська заборгованість від контрагентів без зовнішніх рейтингів			
Група А	271 445	185 518	137 704
Група В	8 913	73 416	12 426
Група С	275 530	215 306	161 030
Всього непрострочена дебіторська заборгованість від контрагентів без зовнішніх рейтингів	555 888	474 240	311 160
Резерв під очікувані кредитні збитки	(19 862)	(11 708)	(11 159)
Балансова вартість: Непрострочена дебіторська заборгованість від контрагентів без зовнішніх рейтингів	536 026	462 532	300 001
Прострочена дебіторська заборгованість			
Дебіторська заборгованість	193 010	312 222	416 137
Резерв під очікувані кредитні збитки	(49 840)	(69 179)	(72 721)
Балансова вартість: Прострочена дебіторська заборгованість	143 170	243 043	343 416
	679 196	705 575	643 417

Група А представляє існуючих клієнтів (більше одного року), які не порушили умови оплати. Група В представляє нових клієнтів (менше одного року), які не мають історії дефолту протягом останніх періодів. Група С представляє клієнтів, які є пов'язаними сторонами Групи.

Прострочена торгова дебіторська заборгованість переважно виникає за контрагентами без зовнішнього кредитного рейтингу.

Інформація щодо рівня кредитного ризику та очікуваних кредитних збитків за торговою та іншою дебіторською заборгованістю станом на 31 грудня 2019 року подана в Примітці 9.

У році, що закінчився 31 грудня 2019 року, приблизно 46% доходів отримано від 2 (2018: 37% доходів отримано від 2 клієнтів). Аванси отримані від цих покупців станом на 31 грудня 2019 року становлять 24 946 тис.грн (2018: 316 611 тис.грн).

Кредитна якість грошових депозитів у розрізі зовнішнього кредитного рейтингу:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Короткострокові депозити			
Банки з зовнішнім кредитним рейтингом (Moody's):			
NP	9 818	5 000	29 496
Банки без зовнішнього кредитного рейтингу:			
Group A	8 500	4 013	6 547
	18 318	9 013	36 043

Кредитна якість грошових коштів та їхніх еквівалентів, оцінена з посиланням на кредитні рейтинги:

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Грошові кошти та їх еквіваленти			
Банки з зовнішнім кредитним рейтингом (Moody's):			
P-1	-	-	106 040
NP	26 727	97 925	1 983
Банки без зовнішнього кредитного рейтингу:			
Group A	135 941	183 932	186
Group B	-	-	-
Готівка	613	605	305
	163 281	282 462	108 514

► ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Група А представляє українські банки. Група Б представляє неукраїнські банки. Зовнішні рейтинги щодо наявних для продажу фінансових інструментів, наявних для продажу векселів та іншої дебіторської заборгованості відсутні.

Група тримає грошові кошти та депозити переважно в українських банках, які є дочірніми підприємствами відомих іноземних банків. У 2019 році, Група продовжила працювати з тими ж банками, що і в 2018 році.

(b) Ризик ліквідності

Ризик ліквідності являє собою ризик того, що Група не буде здатна виконати свої зобов'язання по мірі настання їхніх строків. Мета підходу до управління ліквідністю – гарантувати, наскільки це можливо, що Група завжди буде мати достатню ліквідність для вчасного виконання своїх зобов'язань, як в нормальних, так і в кризових умовах, не допускаючи виникнення неприйнятних збитків або ризику завдання шкоди репутації Групи.

Як правило, Група забезпечує наявність достатніх коштів на вимогу для покриття очікуваних операційних витрат протягом 60 днів, включаючи обслуговування фінансових зобов'язань. При цьому, не враховується потенційний вплив надзвичайних обставин, виникнення яких не можна було обґрунтовано передбачити, такі як стихійні лиха.

У таблиці нижче подано зведену інформацію про профіль термінів погашення фінансових зобов'язань Групи на основі недисконтованих виплат за договорами (включаючи майбутні процентні виплати). Торгова та інша кредиторська заборгованість у таблиці нижче виключає аванси, одержані від клієнтів.

31 грудня 2019	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами	До 1 року	Від 1 до 2 років	Від 2 до 5 років	Більше 5 років
Кредити банків	4 019 757	4 038 786	4 020 637	843	17 306	-
Зобов'язання з оренди	3 684 930	8 222 421	926 827	947 806	2 587 466	3 760 322
Торгова, інша кредиторська заборгованість та інші довгострокові зобов'язання	335 026	335 026	330 933	2 164	1 929	-
Чистий прибуток, що відноситься до долі неконтролюючих акціонерів в товариств з обмеженою відповідальністю	24 909	24 909	-	24 909	-	-
	8 064 622	12 621 142	5 278 397	975 722	2 606 701	3 760 322

31 грудня 2018	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами	До 1 року	Від 1 до 2 років	Від 2 до 5 років	Більше 5 років
Кредити банків	7 026 069	7 056 565	7 053 787	-	-	2 778
Зобов'язання з оренди	3 306 161	7 153 265	822 149	853 673	2 360 519	3 116 924
Торгова, інша кредиторська заборгованість та інші довгострокові зобов'язання	844 302	844 302	841 892	2 410	-	-
Чистий прибуток, що відноситься до долі неконтролюючих акціонерів в товариств з обмеженою відповідальністю	41 967	41 967	-	41 967	-	-
	11 218 499	15 096 099	8 717 828	898 050	2 360 519	3 119 702

1 січня 2018	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами	До 1 року	Від 1 до 2 років	Від 2 до 5 років	Більше 5 років
Кредити банків	4 511 567	4 529 658	3 292 133	383 207	644 270	210 048
Зобов'язання з оренди	2 921 012	6 134 519	737 561	742 512	2 023 256	2 631 190
Торгова, інша кредиторська заборгованість та інші довгострокові зобов'язання	1 234 338	1 234 337	1 230 871	3 466	-	-
Чистий прибуток, що відноситься до долі неконтролюючих акціонерів в товариств з обмеженою відповідальністю	112 307	112 307	-	112 307	-	-
	8 779 224	12 010 821	5 260 565	1 241 492	2 667 526	2 841 238

(с) Ринковий ризик

Ринковий ризик – це ризик того, що зміни в ринкових цінах, наприклад коливання обмінного курсу, процентних ставках та цінах на дольові інструменти, вплинуть на дохід або на вартість утримання фінансових інструментів. Метою управління ринковим ризиком є управління і контроль рівня ринкового ризику в межах прийнятних параметрів при оптимізації доходності за ризик.

Валютний ризик

Група схильна до валютного ризику в частині продажів, купівель і позик, виражених у валюті, відмінній від відповідних функціональних валют компаній Групи, яка переважно є українською гривнею. Валютою цих операцій переважно є долари США та євро. З метою хеджування схильності до валютного ризику, керівництво прагне балансувати суми виплат в іноземній валюті, включаючи сплату боргу, з валютними надходженнями від експортних продажів.

Схильність до валютного ризику представлена таким чином:

	31 грудня 2019		31 грудня 2018		1 січня 2018	
	EUR	USD	EUR	USD	EUR	USD
Торгова дебіторська заборгованість	3 248	312 718	-	270 761	12 123	334 168
Короткострокові депозити	166	2 652	-	-	-	17 756
Грошові кошти та їх еквіваленти	28	17 549	11	199 444	79	12 945
Кредити банків	-	(3 818 194)	(15 132)	(6 470 407)	(69 688)	(3 799 193)
Торгова кредиторська заборгованість	(71)	(4 556)	(26 159)	(8 059)	(2 532)	(6 160)
Інші зобов'язання та кредиторська заборгованість	-	-	-	(188 489)	-	(665 834)
Чисті фінансові (зобов'язання) / активи	3 371	(3 489 831)	(41 280)	(6 196 750)	(60 018)	(4 106 318)

Послаблення гривні відносно валют нижче станом на 31 грудня призвело б до зменшення прибутку до оподаткування, як показано нижче.

Цей аналіз передбачає, що всі інші змінні величини, зокрема процентні ставки, залишаться незмінними.

	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
прибуток до оподаткування			
Послаблення УАН, %	10%	10%	10%
EUR	337	(4 128)	(6 002)
USD	(348 983)	(619 675)	(410 632)

Зростання курсу гривні до євро на 10% призведе до зменшення власного капіталу на нуль тис. грн. (31.12.2018: зменшення на 161 тис. грн., 01.01.2018: зменшення на 4 574 тис. грн.). Зростання курсу гривні до долара США на 10% призведе до зменшення власного капіталу на 4 853 тис. грн. (31.12.2018: зменшення на 2 121 тис. грн., 01.01.2018: зменшення на 30 726 тис. грн.)

Ризик процентної ставки

Зміни процентних ставок насамперед впливають на позики, змінюючи їхню справедливу вартість (заборгованість із фіксованою ставкою) або майбутні грошові потоки (заборгованість із плаваючою ставкою).

Станом на 31 грудня, профіль процентних ставок у розрізі процентних фінансових інструментів, представлений таким чином:

Ставка	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Фіксована			
Фінансові зобов'язання	(3 494 293)	(6 116 865)	(3 061 087)
Плаваюча			

Фінансові зобов'язання (460 684) (831 383) (1 403 158)

Плаваючі процентні ставки відображають реальну ринкову ціну за кредитом, яким користується компанія, яка часто базується на Лондонській міжбанківській ставці пропозиції (LIBOR) для кредитів, номінованих в доларах США. З огляду на можливе зростання процентних ставок, які базуються на Лондонській міжбанківській ставці пропозиції (LIBOR) у подальших періодах, керівництво намагається зменшити ризики процентних ставок шляхом переговорів із банківськими установами щодо запровадження відповідних механізмів хеджування. Наразі Група не використовує жодного механізму хеджування грошових потоків.

Група не обліковує фінансові активи та зобов'язання з фіксованою ставкою за справедливою вартістю через прибуток або збиток і не визначає похідні інструменти (процентні свопи) як інструменти хеджування в рамках моделі обліку операцій хеджування справедливої вартості.

Чутливість прибутку Групи до оподаткування до обґрунтовано можливої зміни процентних ставок, при незмінності всіх інших змінних параметрів, через вплив на інструменти зі змінною ставкою представлена таким чином:

	Зміна	31 грудня 2019	31 грудня 2018	1 січня 2018
Euribor	1.00%	-	41	687
Euribor	(1.00%)	-	(41)	(687)
Libor	1.00%	(4 607)	8 273	13 344
Libor	(1.00%)	4 607	(8 273)	(13 344)

Сільськогосподарський ризик

Сільськогосподарський бізнес Групи схильний до значних ризиків, пов'язаних зі спалахами захворювань худоби та втратою врожаю внаслідок несприятливих погодних умов. Прийнята групою система епідеміологічного нагляду мінімізує ризики, пов'язані із захворюванням рогатої худоби. Втрата врожаю мінімізуються за рахунок повторного посіву пошкоджених озимих культур ярими культурами та часткового страхування врожаю.

Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість фінансових інструментів, що торгуються на активному ринку на кожен звітний дату визначається на основі ціни котирування на ринку за окремим активом або зобов'язанням за вирахування витрат на придбання фінансового активу чи зобов'язання. Така вартість відповідає 1 рівню в ієрархії справедливої вартості фінансових інструментів. Якщо ринок для фінансового інструменту не є активним, справедлива вартість встановлюється з використанням методу оцінювання. Методи оцінювання охоплюють застосування останніх ринкових операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, якщо вони доступні; посилання на поточну справедливу вартість іншого інструмента, який в основному є подібним; аналіз дисконтованих грошових потоків та моделі опціонного ціноутворення.

На думку Керівництва Групи балансова вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, що відображені у консолідованій фінансовій звітності приблизно дорівнює їх справедливій вартості на 31 грудня 2019 року, 31 грудня та 1 січня 2018 року.

22. Умовні та інші зобов'язання

Група здійснює більшу частину операцій в Україні, тобто під юрисдикцією українських податкових органів. Для української системи оподаткування характерним є наявність численних податків і законодавство, що часто змінюється, яке може застосовуватися ретроспективно, мати різне тлумачення, а в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у трактуванні податкового законодавства між місцевою, обласною та державною податковими адміністраціями та між Міністерством фінансів та іншими державними органами. У результаті, можуть бути нараховані додаткові суттєві суми податків, штрафів та пені. Податкові органи можуть перевіряти податкові питання у фінансових періодах протягом трьох календарних років після їх закінчення. За певних обставин перевірка може стосуватися довших періодів.

Правила трансфертного ціноутворення, встановлені Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України стосовно трансфертного ціноутворення» та чинні на 31 грудня 2019 року, дозволяють податковим органам

здійснювати коригування на трансфертне ціноутворення та донараховувати податкові зобов'язання щодо контрольованих операцій з пов'язаними та непов'язаними сторонами, якщо ціна операції не є ринковою та не підкріплена належною документацією. Керівництво застосовує усі необхідні механізми внутрішнього контролю для забезпечення дотримання вимог законодавства про трансфертне ціноутворення.

Податкові зобов'язання, що виникають у результаті здійснення контрольованих операцій, визначаються на основі фактичних цін таких операцій. Існує вірогідність того, що в міру подальшого розвитку практики застосування правил трансфертного ціноутворення ці ціни можуть бути оскаржені. Вплив такого розвитку подій не може бути оцінений із достатнім ступенем надійності, але може бути значним з точки зору фінансового стану та/або господарської діяльності Компанії у цілому.

Податкове законодавство України не містить чіткого керівництва з деяких питань. Керівництво Компанії наразі вважає, що його позиція щодо податків та застосовані Компанією інтерпретації законодавства з достатнім ступенем вірогідності можуть бути підтвержені, однак існує ризик того, що Група понесе додаткові витрати, якщо позиція керівництва буде оскаржена податковими органами. Вплив такого розвитку подій не може бути оцінений з достатнім ступенем надійності, але може бути суттєвим з точки зору фінансового стану та/або господарської діяльності Компанії у цілому.

Протягом 2018 року Група здійснювала суттєві контрольовані операції, які регулюються правилами трансфертного ціноутворення. Такі операції включали: експорт сільськогосподарської продукції; нарахування та виплата відсотків та роялті; отримання доходу у вигляді роялті тощо. Зазначені операції проводились з пов'язаними особами - нерезидентами, а також з третіми особами із низькоподаткових юрисдикцій та організаційно-правові форми яких включені до спеціального переліку.

У зв'язку із різними методологічними підходами у сфері ТЦУ в Україні, а також відсутністю широкої судової практики, керівництво Компанії не виключає, що підходи податкових органів до оцінки контрольованих операцій з імпорту товарів можуть відрізнитись від підходів, що застосовує Група. Якщо податкові органи встановлять, на їх думку, невідповідність умов контрольованих операцій правилу «витягнутої руки», вони можуть вимагати проведення відповідного коригування з податку на прибуток згідно правил трансфертного ціноутворення. Якщо необхідність проведення зазначених коригувань буде обґрунтована податковими органами у суді і донарахування будуть проведені, фінансові результати Компанії можуть зазнати несприятливого впливу. Потенційна сума додаткових податкових зобов'язань не може бути достовірно оцінена станом на 31 грудня 2019 року, 31 грудня та 1 січня 2018 року.

Станом на 31 грудня 2019 року, 31 грудня та 1 січня 2018 року Група не вела значних судових процесів, що могли б привести до несприятливого впливу на фінансові результати Компанії.

Відповідно до українського законодавства договори оренди землі мають бути зареєстровані органами державної влади. Станом на 31 грудня 2019 року та 31 грудня 2018 року для ряду договорів оренди землі Групи не було завершено реєстраційні процедури. До їх числа належать як договори оренди, що є тимчасово не зареєстрованими у зв'язку із тривалою процедурою реєстрації, так і такі договори, які не будуть зареєстровані у майбутньому. Внаслідок цього, щодо таких договорів існує ризик змови конкурентів та / або орендодавців стосовно скасування права Групи орендувати відповідні земельні ділянки. Загальна площа орендованих незареєстрованих ділянок станом на 31 грудня 2019 року становила 19 тис. га, що становить близько 8% загальної площі орендованих ділянок Групи, і активи у формі права користування та зобов'язання з оренди, визнані за такими договорами становили 120 281 тис. грн та 124 408 тис. грн відповідно. (31 грудня 2018: 96 830 тис. грн та 96 471 тис. грн відповідно, 01 січня 2018: 123 416 тис. грн та 120 191 тис. грн. відповідно).

23. Операції з пов'язаними сторонами

У ході звичайної діяльності Група здійснює операції з пов'язаними сторонами. Пов'язаними сторонами є акціонери Групи, суб'єкти господарювання під контролем акціонерів Групи, основний управлінський персонал та їхні найближчі родичі, а також компанії, в яких акціонери здійснюють контроль або значний вплив. Ціни для операцій із пов'язаними сторонами визначаються на ринковій основі.

У таблиці нижче подано зведену інформацію про операції з пов'язаними сторонами за рік, що закінчився 31 грудня 2019 та 2018 року, а також залишки за операціями з пов'язаними сторонами станом на 31 грудня 2019, 2018 року та 1 січня 2018 року:

	Продажі пов'язаним сторонам:	Закупки у пов'язаних сторін:	Суми, що заборговані пов'язаними сторонами:	Суми, що заборговані пов'язаним сторонам:
Станом на 31 грудня 2019 року та за рік				
Кінцеве материнське підприємство та підприємства під його контролем	5 853 789	20 127	273 348	777 113
Інші пов'язані сторони	2 438	44 123	6 442	4 094
Всього	5 856 227	64 250	279 790	781 207
Станом на 31 грудня 2018 року та за рік				
Кінцеве материнське підприємство та підприємства під його контролем	4 295 588	100 777	214 458	1 059 510
Інші пов'язані сторони	127	61 720	6 881	5 654
Всього	4 295 715	162 497	221 339	1 065 164
Станом на 1 січня 2018 року				
Кінцеве материнське підприємство та підприємства під його контролем			175 924	975 213
Інші пов'язані сторони			1 010	260
Асоційовані підприємства			1 022	171
Всього			177 956	975 644

Інші операції

Станом на 31 грудня 2019 року Група отримала позику, деноміновану в доларах США, від кінцевого материнського підприємства в розмірі 129 126 тис. гривень (31.12.2018: 72 088 тис.грн., 01.01.2018: 2 733 тис.грн.) за відсотковою ставкою 7% річних (31.12.2018: 7%, 01.01.2018: 6,7%)

Група орендує офісні приміщення у пов'язаної сторони, що перебуває під контролем акціонера, який має значний вплив на Групу, та враховувала ці орендні договори згідно з МСФЗ 16. Станом на 31 грудня 2019 року Група мала зобов'язання з оренди у розмірі 172 167 тис.грн. та відповідне право користування активом у сумі 170 447 тис.грн. (31.12.2018: 140 167 тис.грн. та 119 748 тис.грн. відповідно; 01.01.2018: 139 953 тис.грн. та 139 953 тис.грн. відповідно) (Примітка 6). У 2019 році Група визнала нарахування амортизації активу права користування на суму 19 854 тис.грн. як адміністративні витрати (2018 рік: 19 625 тис.грн.) (Примітка 6 та Примітка 16). У 2019 році Група визнала відсоткові витрати у розмірі 4 896 тис.грн. (2018 рік: 25 949 тис.грн.) (Примітка 6 та Примітка 19).

Інші пов'язані сторони представлені підприємствами під контролем або суттєвим впливом акціонерів кінцевого материнського підприємства, крім тих що знаходяться під контролем Astarta Holding N.V.

Виплати управлінському персоналу

Провідний управлінський персонал протягом 2019 року складався з 12 осіб (2018: 11 осіб). У 2019 році витрати на виплати провідному управлінському персоналу, що включені до складу адміністративних витрат на оплату праці та інших виплат працівникам, з урахуванням податків, пов'язаних із заробітною склали 47 182 тис.грн. (2018: 51 055 тис.грн.).

24. Події після звітної дати

Спалах COVID-19 швидко розвивався в 2020 році, маючи значний вплив на економіку та соціальне життя через значну кількість інфікувань. Заходи, які вживали різні уряди та український уряд, зокрема, для стримування вірусу, вплинули на економічну активність. Керівництво Компанії вжило низку заходів для моніторингу та запобігання наслідків вірусу COVID-19, таких заходів безпеки та гігієни здоров'я для людей (як соціальне дистанціювання та робота з дому) та забезпечення постачання матеріалів, які мають важливе значення для вирощування сільськогосподарських культур, вирощування цукрових буряків та подальшої його переробки. На цьому етапі вплив на бізнес та результати діяльності Компанії та Групи обмежений. Керівництво і надалі буде слідувати політиці та порадам різних національних інститутів, і паралельно зробимо все можливе, щоб продовжувати діяльність найкращим і безпечним способом, не загрожуючи здоров'ю наших людей.

У квітні 2020 року Група отримала нову позику від DEG у розмірі 270 996 тис.грн. (10 000 тис. доларів США).

► ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Актив	Код рядка	№ примітки	01 січня 2018	31 грудня 2018	31 грудня 2019
1	2	2(а)	3	4	5
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000		7 376	6 898	11 460
Первісна вартість	1001		12 532	14 783	23 062
Накопичена амортизація	1002		(5 156)	(7 885)	(11 602)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5	146 155	34 742	9 827
Основні засоби	1010	5	806 707	1 178 787	970 140
Первісна вартість	1011		827 859	1 209 518	1 235 031
Знос	1012		(21 152)	(30 731)	(264 891)
Інвестиційна нерухомість	1015		205 497	215 157	149 314
Первісна вартість	1016		205 497	224 552	169 524
Знос	1017		-	(9 395)	(20 210)
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		-	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:		7			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035		912 367	949 725	1 031 893
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		10	6 035	6 486
Відстрочені податкові активи	1045		-	-	-
Інші необоротні активи	1090		-	-	-
Активи у формі прав користування		6	181 119	167 492	227 176
Усього за розділом I	1095		2 259 231	2 558 836	2 406 296
II. Оборотні активи					
Запаси	1100		6 378	30 904	4 593
Виробничі запаси	1101		4 965	1 551	1 877
Незавершене виробництво	1102		-	-	-
Готова продукція	1103		-	-	-
Товари	1104		1 413	29 353	2 716
Векселі одержані	1120		-	-	-
Поточні біологічні активи	1110		-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8	2 536	9 968	94 063
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	8	7 489	12 885	3 065
з бюджетом	1135	8	55 214	142 311	60 864
у тому числі з податку на прибуток	1136		641	641	1 821
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-	225	7
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8	209 601	112 420	2 342
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	9	14 467	3 211	489
Готівка	1166		-	-	-
Рахунки в банках	1167		14 467	3 211	489
Витрати майбутніх періодів	1170		2 564	5 466	5 682
Інші оборотні активи	1190		42 682	30 497	2 983
Усього за розділом II	1195		340 931	347 887	174 088
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-	-
Баланс	1300		2 600 162	2 906 723	2 580 384

► ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (ПРОДОВЖЕННЯ)
СТАНОН НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Пасив	Код рядка	№ примітки	01 січня 2018	31 грудня 2018	31 грудня 2019
1	2	2(a)	3	4	5
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал, включаючи:					
Внески до зареєстрованого капіталу	1400		-	-	258 310
Внески до незареєстрованого капіталу	1401		-	-	-
Капітал у дооцінках	1405		-	-	341 332
Додатковий капітал	1410		-	-	688 779
Резервний капітал	1415		-	-	-
Перозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		-	-	(233 873)
Неоплачений капітал	1425		-	-	-
Вилучений капітал	1430		-	-	-
Усього за розділом I	1495		-	-	1 054 548
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	20	104 765	106 358	69 286
Довгострокові кредити	1510	12	12 350	-	-
Інші довгострокові зобов'язання ¹	1515	12	496 118	917 228	204 883
Довгострокові забезпечення	1520		-	-	-
Цільове фінансування	1525		-	-	-
Усього за розділом II	1595		613 233	1 023 586	274 169
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити	1600	12	8 838	26 202	62 556
Векселі видані	1605		-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	12	462 294	41 560	39 848
товари, роботи, послуги	1615	13	52 000	569 159	1 430
розрахунками з бюджетом	1620	13	9 844	1 470	3 508
у тому числі з податку на прибуток	1621		-	-	-
розрахунками зі страхування	1625		3	1 373	1 064
розрахунками з оплати праці	1630		167	204	133
з одержаних авансів	1635		385 498	490 795	3 175
за розрахунками з учасниками	1640		-	-	-
із внутрішніх розрахунків	1645		-	-	-
Поточні забезпечення	1660		42 703	11 997	10 866
Доходи майбутніх періодів	1665		122	109	94
Інші поточні зобов'язання	1690		1 025 460	740 268	1 128 993
Усього за розділом III	1695		1 986 929	1 883 137	1 251 667
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття					
Баланс	1900		-	-	-
			2 600 162	2 906 723	2 580 384

Затверджено до випуску та підписано 30 червня 2020 року.

Іванчик Віктор Петрович
Генеральний Директор

Пудайло Олена Володимирівна
Головний бухгалтер

¹ На 31 грудня 2019 року в рядку «Інші довгострокові зобов'язання» (код рядка: 1515) представлені довгострокові зобов'язання з оренди (на 31 грудня 2018 року - 147 495 тис.грн., та на 1 січня 2018 року - 149 179 тис.грн.), чисті активи, які належать учасникам - (на 31 грудня 2018 року - 733 080 тис.грн., та на 1 січня 2018 року - 346 939 тис.грн.) та інші довгострокові зобов'язання (на 31 грудня 2018 року - 13 786 тис.грн., та на 1 січня 2018 року - нуль).